

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Makroekonomický vývoj České a Slovenské republiky v letech 2005-2018 v kontextu
zavedení eura
Macroeconomic Development of the Czech Republic and Slovak Republic from 2005
to 2018 in the Context of Euro Adoption

Student:	Sabina Plevová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Kateřina Dvoroková, Ph.D.

Ostrava 2020

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání bakalářské práce

Student: **Sabina Plevová**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6210R004 Eurospráva**
Téma: **Makroekonomický vývoj České a Slovenské republiky v letech 2005 až 2018 v kontextu zavedení eura**
Macroeconomic Development of the Czech Republic and Slovak Republic from 2005 to 2018 in the Context of Euro Adoption
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Dosavadní vývoj evropské měnové integrace
  3. Makroekonomická analýza ČR a SR v letech 2005 až 2018
  4. Dopad zavedení eura na ekonomiku Slovenské republiky a implikace pro Českou republiku
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

GRAUWE, Paul de. *Economics of Monetary Union*. 12th edition. Oxford: Oxford University Press, 2018. 304 s. ISBN 978-0-19-880522-9.
KOYAMA, Yoji. *The Eurozone Enlargement: prospect of new EU member states for euro adoption*. New York: Nova Science Publishers, 2018. 211 s. ISBN 978-1-53613-032-4.
ROJÍČEK, M., V. SPĚVÁČEK, J. VEJMĚLEK, E. ZAMRAZILOVÁ a V. ŽDÁREK. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2016. 544 s. ISBN 978-80-247-5858-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kateřina Dvoroková, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 07.05.2020

Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Lenka Kauerová, CSc.
proděškanka pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

[Přílohy č. 1-13, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.]

V Ostravě dne 25. května 2020

Sahar Plavcová

jméno a příjmení studenta

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala paní Ing. Kateřině Dvorokové, Ph.D, která vedla mou bakalářskou práci. Vždy reagovala na mé komentáře a byla ochotná spolupracovat, vstřícná, poskytovala mi cenné rady a odbornou pomoc.

Obsah

1	Úvod	6
2	Dosavadní vývoj evropské měnové integrace	8
2.1	Metodika práce.....	8
2.2	Vývoj evropské měnové integrace od 50. do 90. let 20. století	9
2.2.1	Nové iniciativy v západní Evropě po II. světové válce	9
2.2.2	Wernerova zpráva	10
2.2.3	Evropský měnový systém	12
2.2.4	Delorsova zpráva	14
2.3	Hospodářská a měnová unie.....	15
2.3.1	Smlouva o EU	15
2.3.2	Evropský systém centrálních bank	18
2.3.3	Pakt stability a růstu.....	20
2.3.4	Jednotná měna euro	21
2.4	Zavedení eura na Slovensku.....	22
2.4.1	Situace po rozpadu ČSR	22
2.4.2	Proces přijetí jednotné měny euro	23
3	Makroekonomická analýza ČR a SR v letech 2005 až 2018	24
3.1	Vývoj HDP.....	25
3.2	Nezaměstnanost.....	28
3.3	Vývoj inflace	31
3.4	Platební bilance	33
3.5	Postavení eura na mezinárodních trzích.....	36
4	Dopad zavedení eura na ekonomiku Slovenské republiky a implikace pro Českou republiku	40
4.1	Očekávané dopady zavedení eura na Slovensku.....	40
4.1.1	Očekávané přímé výhody	40
4.1.2	Očekávané nepřímé výhody.....	41
4.2	Pohled slovenské Národní banky	42
4.3	Změny v politické situaci a hospodářské politice před a po přijetí eura	44
4.4	Pohled obyvatel Slovenska na euro.....	47
4.5	Situace České republiky s přijetím eura.....	48
4.5.1	Očekávaný dopad zavedení eura v ČR	49
4.5.2	Plnění konvergenčních kritérií ČR	51
4.5.1	Aktuální situace	52

5	Závěr	54
	Seznam použité literatury	55
	Seznam zkratek	62

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je vyhodnotit ekonomické dopady zavedení eura na Slovensku. Vliv zavedení eura na Slovensku bude zkoumán prostřednictvím vývoje základních makroekonomických ukazatelů, kterými jsou: HDP na obyvatele v PPP, ekonomický růst, inflace, nezaměstnanost a platební bilance BÚ. Makroekonomické ukazatele jsou vymezeny v referenčním období 2005-2018. Dílčím cílem makroekonomické analýzy je diskutovat možné implikace pro Českou republiku.

Klíčová slova: euro, hrubý domácí produkt, inflace, makroekonomická analýza, nezaměstnanost, platební bilance

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to evaluate economic impacts of the euro adoption in Slovak Republic. Influence of the euro adoption in Slovakia will be examined through the development of the basic macroeconomics indicators, which are: GDP per capita in PPP, economic growth, inflation rate, unemployment and current account payment balance. Macroeconomic indicators are defined in reference period from 2005 to 2018. A partial goal of the macroeconomic analysis is to discuss possible implications for the Czech Republic.

Keywords: euro, gross domestic product, inflation rate, macroeconomic analysis, payment balance, unemployment

1 Úvod

Česká a Slovenská republika k sobě mají hodně blízko, už z důvodu historického sdílení státu a to, že jsou sousední země. Československo bylo založeno v roce 1918 a bylo výsledkem prohrané bitvy Rakousko-Uherska v první světové válce, do roku 1992, kdy k 1. 1. 1993 vznikla samostatná Česká a Slovenská republika. Obyvatele těchto zemí hovoří velmi podobnými jazyky a mají velmi podobnou kulturu. Tzv. první republika byla založena na parlamentní demokracii, kdy hlavní město v té době byla Praha. V současné době je Praha hlavním městem České republiky a hlavním městem Slovenské republiky je Bratislava. Země měly vždy podobné ekonomiky hlavně z důvodu tohoto partnerství. Obě přistoupily společně v roce 2004 společně s dalšími 8 zeměmi¹ do Evropské unie, dále jen EU. Tento přístup pro ně rozhodně znamenal přínos.

Dosavadní vývoj evropské měnové integrace je chápán jako celkový vývoj eurozóny, která se začala vyvíjet již začátkem 20. století. Hlavními milníky jsou Brettonwoodský systém, Wernerova zpráva, Delorsova zpráva a poté samotná Smlouva o Evropské unii neboli Maastrichtská smlouva. Důležitou roli v celém evropském měnovém systému hraje Evropská centrální banka, která má na starost pakt stability a růstu. Všechny státy Evropské unie jsou zároveň součástí hospodářské a měnové unie. Svým členstvím podporují hospodářství EU a koordinují své hospodářské politiky. Ty země, které se již rozhodly postoupit o krok vpřed jsou členy eurozóny. Eurozóna se potýká se spousty problémů, nicméně pomocí bakalářské práce je vyhodnoceno, jak euro pomohlo státu se slabou ekonomikou jako je Slovensko.

Hlavním cílem bakalářské práce je vyhodnotit dopady přijetí eura na Slovenskou republiku a dále provést makroekonomickou analýzu České a Slovenské republiky v referenčním období od roku 2005 do roku 2018. Obě země vstoupily do Evropské unie v roce 2004, a proto je zvolen následující rok pro zkoumání makroekonomických ukazatelů. Rok 2018 je zvolen jako poslední dostupný rok časových řad statistických údajů. V rámci makroekonomické analýzy je zkoumán vývoj následujících makroekonomických ukazatelů: hrubý domácí produkt na obyvatele, míra inflace, míra nezaměstnanosti a platební bilance.

---

¹ Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko.

Česká ekonomika je stále více popředu před tou slovenskou i bez eura. Proto je problematika přijetí eura složitým problémem a není jednoduché určit, zda by to pro ČR bylo spíše přínosem nebo zhoršením. Jelikož slovenská ekonomika je na tom lépe, dá se předpokládat, že silnější ekonomika jako je ta česká, z toho vytěží také většinu pozitiv. Stále existují problémy jako je asymetrická informovanost nebo euroskepticismus. Proto je více pravděpodobné, že kdyby proběhlo referendum o tom, zda přijmout euro v ČR či nikoliv, většina by byla proti. Každopádně tato budoucnost je v rukou státní moci.

2 Dosavadní vývoj evropské měnové integrace

V této kapitole je popsána metodika práce, tedy z čeho se práce skládá a jaké metody jsou zde použity. Další část, která se týká dosavadního vývoje evropské měnové integrace je pojmána o tom, že počátky měnové integrace sahají až na začátek 20. století a stále se dosavadní měnová unie vyvíjí.

2.1 Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. Hlavním nositelem jsou teoretická a praktická východiska daného tématu. V první teoretické části je popsán dosavadní vývoj evropské měnové integrace, tedy kdy se začala měnová integrace vyvíjet a jakým způsobem se stále vyvíjí. Je zde použita metoda deskripce. Náplní kapitoly o dosavadním vývoji evropské měnové integrace je především její historický vývoj, který je zaměřený na nejdůležitější mezníky. Informace ohledně této části jsou čerpány především z knih jako je např. Mezinárodní měnové instituce (Marková, 2004) nebo také Jednotná evropská měna (Sychra, 2009).

V další části jsou definovány a zkoumány makroekonomické ukazatele České republiky a Slovenska od roku 2005 až do posledního dostupného roku 2018. V roce 2004 přistoupila Slovenská i Česká republika do Evropské unie, proto je stanoveno zkoumané období rok po přistoupení. Veškeré ukazatele jsou promítnuty do grafů a následně popsány slovně. Týká se to makroekonomických ukazatelů HDP/obyv., ekonomický růst, inflace, nezaměstnanost a platební bilance běžného účtu, dále jen BÚ. Data těchto ukazatelů jsou čerpána především z Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2020), Slovenského statistického úřadu (Štatistický úrad SR, 2020), Světové banky (Worldbank, 2020) a Eurostatu (Eurostat, 2020). Je použita metoda komparace.

Třetí kapitola je věnována dopadu zavedení eura na ekonomiku Slovenska. Tyto dvě země si jsou velice podobné v mnoha směrech, proto je možné implikovat situaci na Českou republiku. Taky existuje skutečnost, že Slovensko stále dohání českou ekonomiku. Problematika eura v ČR se objevuje v mnoha publikacích jako je např. Česká republika a EU (Plchová et al, 2010). V práci je také použita při samotném závěru metoda dedukce.

2.2 Vývoj evropské měnové integrace od 50. do 90. let 20. století

Evropská unie se skládá z 28 států a z toho 19 států je v eurozóně. Eurozóna, kterou můžeme také nazvat jako euro oblast je území v Evropě, kde je používána jednotná měna euro. O vytvoření této měnové unie se hovořilo v Evropě už od 50. až 60. let 20. století. Po druhé světové válce dlouho netrvala měnová stabilita a nestabilita měnových kurzů představovala hrozbu pro některé z pilířů Evropského hospodářského společenství, a to konkrétně především pro společné zemědělské politiky. Od roku 1958 docházelo ke koordinaci měnových politik, kdy fungoval Bretton-woodský systém². Evropské státy byly s tímto systémem spokojeny, protože systém pevných kurzů jim vyhovoval více, než systém kurzů plovoucích. Podle Laciny (2007, s. 192) to mělo několik důvodů a tyto důvody byly:

- špatná zkušenost se systémem plovoucích kurzů v Evropě během let 1919–1926 (plovoucí kurzy byly nestabilní a způsobovaly nesrovnalosti zdrojů mezi obchodními partnery),
- předpokládal se špatný vliv plovoucích kurzů na příliv přímých investic nebo na obchod,
- při existenci plovoucích kurzů se očekávaly potíže při realizaci zemědělské politiky.

2.2.1 Nové iniciativy v západní Evropě po II. světové válce

Kvůli této měnové koordinaci byl založený Měnový výbor³, dále jen MV. Úkol tohoto výboru bylo sledování finanční a měnové situace členských států, a to jaká je platební bilance členských států. MV pravidelně podával zprávy tehdejší Radě ministrů a Komisi. V 60. letech postupně rostl zájem o měnovou integraci, mezinárodní systém byl nestabilní, a evropské měny se musely chránit před výkyvy amerického dolaru. (Lacina, 2007, s. 192-193).

Na konci 60. let se projevila nerovnováha národních ekonomik. Docházelo k prudkému poklesu importu z Německa. To mělo nepříznivý efekt na hospodářskou situaci skoro všech členských států. Mezi členskými zeměmi byly různé priority vztahující se na střednědobé makroekonomické cíle, které ohrožovaly jejich vnější rovnováhu. Francie reagovala devalvací franku a Spolková republika Německo revalvací marky. Důsledkem bylo velké napětí, které vzniklo mezi evropskými měnami

---

² Vznikl jako reakce na meziválečné zkušenosti s fungováním zlatého standardu a volně plovoucích kurzů. Jádrem tohoto systému bylo vytvořit systém pevných, ale přizpůsobitelných kurzů.

³ Členové byli zástupci členských států a dva členové Komise.

a ohrožovalo rozvoj společného trhu a ostatních politik. Toto byly další důvody k tomu, vytvořit užší hospodářskou a měnovou oblast. Komise Evropského společenství, dále jen ES, předložila v roce 1969 Memorandum o koordinaci hospodářských politik a měnové spolupráce uvnitř ES. Bylo známé jako druhý Barreho plán. Druhý proto, že už jednou byl předložen pod stejným jménem v roce 1968, později přepracován a předložen znovu. Dokument se dopodrobna zabýval obzvláště úvodní fází zamýšlené užší měnové spolupráce. Vycházel z toho, že nejdříve je zapotřebí fixace kurzů. Obsahoval tři doporučení, viz. Sychra (2009, s. 48):

- koordinace střednědobých národních hospodářských politik,
- užší koordinace krátkodobých národních hospodářských politik,
- ustavení společného mechanismu.

Dalším významným plánem byl také Schillerův plán. Barreho plán měl představovat monetaristický pohled, ale Schillerův plán představoval více pohled ekonomický. Schillerův plán byl předložený o rok později roku 1970 a předložila jej německá vláda. Sychra (2009, s. 49) uvádí, že podle plánu Schillera byly rozdíly v hospodářských podmínkách, a proto by měla přijít účinná koordinace hospodářské politiky. Zahrnovala čtyři stupně, kterými se toho dá dosáhnout. První stupeň byl ustanovit nástroje krátkodobé pomoci a konzultovat ohledně měnové a hospodářské politiky, druhý stupeň byl potřebný k dosažení užší harmonizace trendů v ekonomice, třetím stupněm bylo ustanovit společné centrální banky, zavedení volného pohybu kapitálu a fixace směnných kurzů. Posledním stupněm bylo vytvořit společnou měnu a nadnárodní hospodářské kontroly.

2.2.2 Wernerova zpráva

Následujícím důležitým mezníkem byla Wernerova zpráva. V Haagu 1. a 2. prosince roku 1969 se konal summit hlav států a předsedů vlád. Byly zde konečně probírány konkrétní návrhy, které měly směřovat k vytvoření Hospodářské a měnové unie, dále jen HMU. Vznik HMU by měl prohloubit společný trh, kde by měl být volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Kdysi toto společenství směřovalo pouze ke společnému trhu. Lucemburský premiér a ministr financí Pierre Werner byl vedoucí skupiny expertů, kteří byli pověřeni vytvořit plán k realizaci HMU. Skupina musela vycházet z Barreho plánu a ve spolupráci s Komisí, měla předložit výsledek svého zkoumání v průběhu roku 1970. Wernerova zpráva byla oficiálně zveřejněna

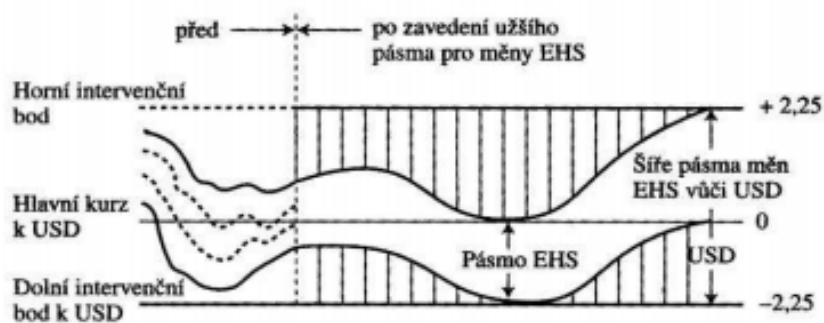
7. října 1970 a stala se prvním více obsáhlým plánem Evropského společenství na vytvoření HMU. Plán hovořil o tom, že HMU má být vytvořena do roku 1980. Musel se najít kompromis mezi ekonomisty a monetaristy. Ekonomisté, byli zastánci korunovační teorie. Korunovační teorie byla o tom, že společná měna se měla zavést až v závěru celého procesu, aby se potvrdilo dosažení rovnoměrné ekonomické úrovně a hospodářská integrace postupně vyústí v měnovou unii. Naopak monetaristé kladli důraz na měnovou politiku, která by měla urychlit hospodářskou integraci, měla představovat tzv. hnací motor koordinace hospodářských politik. Ekonomisté byli v zastoupení SRN a Nizozemska a monetaristé byli zastoupeni Francií, Itálií, Lucemburskem a Belgií (Sychra, 2009).

Wernerova zpráva byla velice opatrná. Měnová unie měla být nastolena ve třech etapách. Analyzovala první dvě etapy spíše detailně a ve třetí etapě popisovala reformy v obecnější rovině. Rada ministrů přijala na základě připomínek Komise a doporučení Wernerovy zprávy 22. března 1971 usnesení o tom, že bude vytvořena HMU. První etapa oficiálně začala 1. ledna 1971. Nicméně součástí Wernerovy zprávy byl dodatek, který pokládal otázku, kterou uvádí Dědek (2008, s. 20) *„Jakým způsobem lze snižovat kurzové fluktuace mezi členskými měnami Společenství, aniž by byla omezována povolená kolísavost evropských měn vůči americkému dolaru?“* Postup neboli procedura, která zde byla popsána, se nazývala snake in the tunnel, neboli had v tunelu. Došlo k zúžení kursového rozpětí mezi jednotlivými měnami členských států. V tomto období se to týkalo zemí: Francie, Německo, Itálie, Belgie, Lucembursko, Nizozemí a postupně se připojovaly Velká Británie, Irsko, Dánsko, Norsko a Švédsko, i přesto, že nebyly členy ES. Kursy měn Evropského společenství se měly pohybovat vůči dolaru v „tunelu“. Směr tunelu byl závislý na vývoji amerického dolaru. Šířka tunelu byla 4,5 % od výchozí parity a šířka hada byla 2,25 %. Šířka hada tvořila měny z členských států. Země Beneluxu měly zúžené oscilační pásmo svých měn na $\pm 0,75$ %. Toto měnové uspořádání však trvalo krátkou dobu, protože některé členské státy nebyly schopné udržet se v určitém rozpětí a postupně měnový systém opouštěly. Pokračovalo znehodnocování amerického dolaru, ale zbývající členské státy musely dále udržovat kursové rozpětí mezi měnami v maximální výši $\pm 1,125$ % (Marková, 2004).

Měnový „had“ vystoupil z „tunelu“. Měny členských států se mohly flexibilně pohybovat vůči dolaru, a tak vzniklo nové uspořádání měnový had. Země postupně

opouštěly tento kursový mechanismus a ztroskotal i pokus o zvýšení měnové stability jako předpoklad pro vytvoření hospodářské a měnové unie (Marková, 2004).

Obr. č. 2.1: Had v tunelu

(Zdroj: Sychra 2009)

To, že neuspěl Wernerův plán, potvrdilo Evropské Společenství zveřejněním Marjolinovy zprávy v březnu 1975. Tehdejší místopředseda Komise ES Robert Marjolin byl iniciátor této zprávy. Autoři zprávy zjistili, že byl uskutečněn pouze minimální pokrok ve vybudování HMU a stupeň liberalizace pohybu kapitálu je horší, než na začátku 60. let. Důvody, proč je tento stav takový, způsobovaly hlavně nepříznivé události, jako například mezinárodní měnová krize a první ropný šok v roce 1973, dále absence politické vůle a nedostatečné porozumění projektu dostat se do úspěšné hospodářské a měnové unie. I přes to všechno byla Wernerova zpráva důležitým mezníkem. Byla to jakási vize a další kroky v rámci evropské integrace by se měly vést právě tímto směrem. Důležité bylo, udržet si tuto vizi při další integraci (Sychra, 2009).

2.2.3 Evropský měnový systém

Vznikl jako reakce na neúspěch měnového hada v roce 1979. Členové se staly země Evropského společenství a také ty, které přistupovaly později. Evropský měnový systém, dále jen EMS, byl založený na třech pilířích. Tyto tři pilíře byly:

- ECU – evropská měnová jednotka,
- ERM – kurzový mechanismus,
- Úvěrový mechanismus.

První pilíř byl „European Currency Unit“ – ECU. Byl to základní prvek Evropského měnového systému. Používal se jako měnová jednotka institucí Evropských společenství, jako platební prostředek centrálních bank členských států ES a jako zúčtovací jednotka v rámci úvěrového a intervenčního mechanismu. Pojednávalo se o košové jednotce a její hodnota byla odvozována z koše měn členských zemí. V měnovém koši byly měny členských zemí zastoupeny na základě váhového zastoupení, které záviselo na podílu země na hrubém domácím produktu Evropského společenství. Každých pět let došlo k přezkoumání složení měnového koše a k úpravě váhového zastoupení měn mohlo dojít pouze na základě Rady pro hospodářské a finanční záležitosti⁴. Měnový koš procházel úpravou pouze, když přistupovaly nové členské země do EMS (Mládenková, 2005, s. 53). Rozlišovaly se tři druhy ECU:

- oficiální – v rámci EMS,
- soukromá – pro bankovní operace,
- zelená – určena pro zemědělské platby.

Druhý pilíř, Evropský mechanismus směnných kurzů, dále jen ERM, byl založený na intervencích centrálních bank, které byly dvojího druhu. Intervence na udržení vzájemných kurzů národních měn a intervence na udržení kurzů národních měn k ECU. Šlo o to, že se centrální banky snažily udržovat tržní kurzy svých měn v předem vymezeném pásmu. Měny měly určený centrální kurz k jednotce ECU. Opět tady hrála role váhového zastoupení měn v měnovém koši. Poslední, třetí pilíř byl úvěrový mechanismus. Byl uskutečňován prostřednictvím Evropského fondu měnové spolupráce. Hlavní forma byla velmi krátkodobá finanční pomoc a forma krátkodobé finanční podpory (Mládenková, 2005).

EMS, založený na fixních měnových kurzech, byl často nazýván jako tzv. neúplná měnová unie. Vzniká, když jedna země propojí svou měnu s jinou měnou. Tvoří ji všechny zapojené země. Často u takových neúplných integrací dojde k dezintegraci. Příkladem je krach systému z Bretton Woods v roce 1973. EMS měl své problémy a omezené trvání. Dlouhodobá udržitelnost měla pouze dvě řešení: rozhodnout se pro větší flexibilitu měnových kurzů, nebo vytvořit úplnou měnovou unii, kde bude jedno rozhodovací centrum a společná měna. Většina států byla pro druhou možnost (Sychra, 2009).

---

⁴ ECOFIN = Rada pro hospodářské a finanční záležitosti. Je to orgán, který odpovídá za hospodářskou politiku, daňové otázky a regulace finančních služeb. (Rada EU, 2020)

Komise se dala k novým krokům pro vytvoření úplné měnové unie s jednou společnou měnou v 2. polovině 80. let. Znovuobnovena byla myšlenka na vybudování HMU, když nastoupil do funkce předsedy Komise Jacques Delors v lednu roku 1985. Záměrem této nové komise bylo dospět k dokončení jednotného vnitřního trhu. Oponentem se stala Velká Británie v čele s Margaret Thatcherovou⁵. Vylučovala úvahy o tom, přenést další suverenity z národní úrovně na unijní úroveň (tehdy úroveň Společenství). Dále stále trvaly spory mezi ekonomisty a monetaristy.

2.2.4 Delorsova zpráva

Hlavy států a předsedů vlád 27. a 28. června roku 1988 učinili na zasedání Evropské rady v Hannoveru zásadní krok, který znamenal velký rozvoj pro měnovou integraci. Sedmnáctičlenný výbor expertů⁶, který byl pod vedením tehdejšího předsedy Komise Evropského společenství Delorse, dostal mandát k tomu, aby během jednoho roku předložil zprávu o návrhu konkrétních etap, které měly směřovat k vytvoření Hospodářské a měnové unie. Cílem tohoto zadání bylo vyřešení otázky, jaký existuje způsob na vytvoření HMU, nikoli jestli má být vytvořena. Záměr, jestli má být vytvořena byl již učiněn, nastala chvíle vyřešit zásadní problém, a to, jak k němu dospět. Výbor předložil hotovou Delorsovu zprávu 12. dubna 1989. Delorsova zpráva obsahovala shrnutí dosavadního stavu HMU, analýzu důsledků průběhu závěrečné fáze HMU, to včetně institucionálního uspořádání a detailní návrhy, které jsou za cíl dosáhnout v rámci realizace HMU. Zpráva vycházela z Wernerova plánu⁷ a skládala se ze tří etap (Lacina, 2007).

První etapa měla oficiálně začít 1. července roku 1990. Termíny ostatních fází ještě nebyly jasně naplánovány a stanoveny. Nicméně měla být načasována třetí etapa, protože nebylo žádoucí, aby se opakovala situace spojená s Wernerovým plánem, kdy státy do dalších etap ani nevstoupily a celý koncept selhal. První záměry směřovaly k prohloubení koordinace hospodářských a měnových politik členských států a jejich měny měly být zapojeny do kurzového mechanismu. Také mělo dojít k posílení Výboru guvernéřů centrálních bank. Výbor měl mít více pravomocí např. při vydávání doporučení Radě ministrů i vládám členským zemím v oblasti měnové politiky. Měly

---

⁵ Britská konzervativní politička a předsedkyně britské vlády.

⁶ Výbor byl složený z guvernéřů centrálních bank všech členských zemí Evropského společenství, součástí byli tři nezávislí experti a předseda Komise.

⁷ Byl to plán z roku 1970, podle kterého se měla měnová unie uskutečnit během deseti let. Nicméně nebyl úspěšný.

být novelizovány Římské smlouvy z roku 1957 tak, aby byly upraveny vzájemné vztahy mezi institucemi některých orgánů ES. Později v říjnu 1990 na zasedání Rady ministrů v Římě, byl stanovený závazný konec první etapy vytvoření HMU na prosinec 1993. Tento stanovený konec měl být pouze za předpokladu, že dojde k vytvoření jednotného vnitřního trhu a k ratifikování nové smlouvy o Evropské unii (Lacina, 2007).

2.3 Hospodářská a měnová unie

Po Delorsově zprávě z roku 1988, která byla zásadním a důležitým krokem pro začátek HMU byla podepsána smlouva o Evropské unii v roce 1992. Předpokládala nový začátek pro státy v Evropě a později se EU stala jednou z nejsilnějších světových ekonomik.

2.3.1 Smlouva o EU

Smlouva o EU, nebo také Maastrichtská smlouva, byla podepsána 7. února 1992 a vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Tato smlouva podstatně mění Římské smlouvy a navrhuje nové opatření, týkající se vnitřní bezpečnosti a společné zahraniční politiky, spolupráce v oblasti soudnictví apod. Smlouva je rozdělena na úvod a sedm hlav. Opatření směřující k hospodářské a měnové unii jsou obsaženy v hlavě druhé. Navazuje na Delorovu zprávu o přechodu ES k hospodářské a měnové unii. Dále je v ní blíže vymezeno obsahové a časové hledisko pro jednotlivé etapy přechodu k HMU. Jak už bylo dříve zmíněno, první etapa trvala od roku 1990 a do druhé etapy členské země vstoupily 1. ledna 1994. Ke stejnému datu zahájil funkci také Evropský měnový institut, který nahradil Evropský fond měnové spolupráce působící v minulosti. Hlavní činností bylo přispívat k rozvoji spolupráce mezi centrálními bankami členských států a posilovat koordinaci měnové politiky jednotlivých zemí s hlavním cílem zajistit měnovou stabilitu. Evropský měnový institut byl předchůdcem Evropské centrální banky. Evropská centrální banka jej nahradila ve třetí etapě budování HMU. Datum zahájení třetí etapy byl stanoven mezi rokem 1997 a 1999. Podmínkou pro vstup do třetí etapy bylo splnění kritérií ekonomického sbližování dohodnutých v Maastrichtu tzv. Maastrichtská kritéria (Marková, s. 187-188, 2004).

Maastrichtská kritéria jsou stanovena k zajištění cenové a rozpočtové stability, stability na finančních trzích a stability kurzové. Konkrétně se jedná o:

- Cenová stabilita – Členská země musí udržovat míru inflace na úrovni, která nepřesáhne o více než 1,5 procentního bodu průměrnou míru inflace ve třech zemích s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability.
- Rozpočtová stabilita – Důraz je kladený na veřejné finance a limitování celkového veřejného zadlužení. Podíl veřejného dluhu na hrubém domácím produktu nesmí být větší než 60 %. Podíl schodku veřejného rozpočtu k HDP nesmí být vyšší než 3 %.
- Stabilita na finančních trzích – Dlouhodobá nominální úroková míra by neměla překročit o více než dva procentní body průměrnou dlouhodobou nominální úrokovou míru třech zemí s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability.
- Kursová stabilita – Měny by měly být součástí kursového mechanismu Evropského měnového systému, bez podstatných výkyvů měnového kursu v průběhu posledních dvou let před vstupem do měnové unie.

Další postupy, jak přejít k hospodářské a měnové unii byly obsaženy v Zelené knize.⁸ Předložení Zelené knihy proběhlo na zasedání Rady ministrů v Cannes v červnu roku 1995. Dokument obsahoval bližší specifika závěrečné etapy. Hlavní úkoly, které měly proběhnout v první fázi třetí etapy, byly schválit seznam zemí, které splňují maastrichtská kritéria a budou se podílet na zformování měnové unie, dále schválit konečný termín přechodu k jednotné měně a také založení Evropské centrální banky. Fáze druhá byla především o tom, že kursy národních měn už by měly být neodvolatelně zafixovány. Měnová politika měla být přesunuta z národní úrovně na Evropský systém centrálních bank a role společné měny měla být posílena tak, aby se stala měnou národní. V poslední fázi konečné etapy by národní bankovky a mince byly staženy z oběhu a společná měna by měla být jediným zákonným platebním prostředkem ve všech členských zemích eurozóny. Všichni zástupci členských zemí Evropské unie se shodli, že jednotná měna bude zavedena nejpozději od roku 1999. Zelená kniha byla doplněna i o očekávaný přínos nebo negativní důsledky, které přinese přechod na měnovou unii.

Třetí etapa byla tedy realizována třemi fázemi. Trvala od roku 1998. V první fázi bylo přijato 11 zemí, které byly doporučeny Komisí ES a schváleny Radou ministrů. Měna euro byla přijata v zemích Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. V této době se Evropská

---

⁸ Zelené knihy fungují od roku 1985. Jejich hlavní úkol je nastartování veřejné diskuze o konkrétních záměrech a tématech Evropské komise předtím, než budou zpracovány do podoby zákona nebo směrnice (Euroskop, 2020).

unie skládala z patnácti členů. Nicméně čtyři členové euro nepřijali. Velká Británie a Dánsko si vyjednaly výjimku umožňující vyvážnout z této povinnosti, tzv. opt-out. Řecko a Švédsko nesplnily podmínky pro přijetí. Tím, že Švédsko nevstoupilo do ERM II si zařídili tzv. de facto opt-out. Měnová politika koordinována na nadnárodní úrovni, byla stále do zavedení měnové unie v kompetenci jednotlivých centrálních bank. Evropská centrální banka byla založena 1. června 1998 ale za provádění měnové politiky je odpovědná od 1. ledna 1999 (euractiv, 2015).

Ve druhé fázi třetí etapy už měnová unie fungovala jako neúplná měnová unie jedenácti členských zemí Evropské unie. V této fázi měnová jednotka ECU byla zrušena a nahrazena eurem. Euro se stalo zákonným, avšak ne jediným platebním prostředkem, protože mělo stále jen podobu bezhotovostní měny. Závěrečná fáze třetí etapy byla zahájena 1. ledna 2002. Euro již bylo zavedeno v hotovostním peněžním oběhu. Po určité době by národní měny jednotlivých států měly být stahovány z oběhu a nahrazeny společnou měnou, kterou je euro. Tím, že se euro zavedlo jako jediný zákonný platební prostředek na území členských zemí, byl integrační proces západoevropských zemí dovršen. Cílem bylo vytvořit jednotný vnitřní trh, jednotnou měnu a jednotnou měnovou politiku (Marková, 2004).

ERM se přeměnil na ERM II ve stejné době, kdy vzniklo euro. Zůstalo zde zachováno standartní flukтуаční pásmo 15 % oběma směry. Je možnost zvolit si i užší pásmo na základě žádosti přistupující země (Plchová et al., 2010).

Měnová unie sebou přináší výhody i nevýhody. Hlavní výhody, které byly v době zavádění eura identifikovány jsou následující. Vstupem do eurozóny se státům sníží míra inflace,lepší se postavení EU na mezinárodních i komoditních trzích, sníží se kursové riziko, zrychlí se bankovní převody, při výjezdu na dovolenou si lidé nemusí převádět peníze ze své měny na eura a další. Co se nevýhod týče, tak mezi hlavní patří například ztráta národní měnové suverenity, ztráta měnového kursu, který je jeden z nástrojů hospodářské politiky a velké finanční náklady spojené s přeměnou měny. Tím, že země vstoupí do měnové unie přichází skutečnost vzdání se své národní měny. Stát také nebude moci cenu své měny změnit ani určit množství peněz v oběhu (Grauwe, 2018).

2.3.2 Evropský systém centrálních bank

Je důležité zmínit Evropskou centrální banku, a celý systém centrálních bank v Evropě, bez kterých by euro, jako platební prostředek nemohl fungovat. Je tvořen hlavní Evropskou centrální bankou, dále jen ECB, která sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem a centrálními bankami jednotlivých členských států. Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole, ECB zahájila svou činnost 1. ledna 1999. Celý systém nemá právní subjektivitu, ale mají ji ECB a jednotlivé centrální banky členských států. Evropská centrální banka má tři důležité orgány, prostřednictvím kterých rozhoduje o důležitých úkolech. Tyto orgány (ECB, 2020) jsou:

- Rada guvernérů, která představuje nejvyšší rozhodovací orgán. Členové jsou tvořeni z členů Výkonné rady a guvernérů centrálních bank zemí, které vstoupily do měnové unie. Rozhoduje v měnových otázkách prostou většinou, kde platí pravidlo jeden člen má jeden hlas. Rada guvernérů má pravomoci, kdy přijímá obecné rozhodnutí a zásady pro konání činnosti Eurosystemu. Další pravomoc spočívá v určování měnové politiky eurozóny. To zahrnuje rozhodnutí o záměrech měnové politiky, výši úrokových sazeb a vytváření měnových rezerv.
- Výkonná rada má šest členů. V čele stojí prezident a viceprezident ECB. Další čtyři členové jsou členové rady. Výkonná rada má pravomoci týkající se připravování zasedání Rady guvernérů, provádění měnové politiky v eurozóně, řízení běžné činnosti ECB a vykonávání pravomoci svěřené od Rady guvernérů.
- Generální rada je poradní orgán pro země, které ještě nezavedly euro. Vykonává např. tyto činnosti: sestavuje výroční zprávy ECB, shromažďuje statistické informace, stanovuje pravidla potřebné pro standardizaci účtování, přijímá pracovní řády pro zaměstnance ECB atd.
- Rada dohledu se schází jednou za tři týdny. Hlavní cíl tohoto orgánu je projednávání, plánování a plnění úkolů ECB týkající se dohledu. Skládá se z předsedy, místopředsedy, čtyř zástupců z ECB a zástupců vnitrostátních orgánů dohledu. Dále existuje Řídící výbor, jehož úkolem je podpora činnosti Rady dohledu a příprava jejího zasedání.

Evropský systém centrálních bank je pověřen úkoly specifikované ve znění Lisabonské smlouvy z roku 2009⁹. Mezi hlavní úkoly patří provádění a určování jednotné měnové politiky v rámci Evropské unie, provádění devizové operace, emise bankovek, provádění bankovního dohledu, poskytování poradenské činnosti, shromažďování statistik a podpora fungování platebních systémů. Co se týče základního kapitálu, tak v roce 2019 činil přes 10 mld. EUR. Jedinými akcionáři jsou centrální banky členských států Evropské unie. Podíly se vypočítávají podle klíče z podílu hrubého domácího produktu země, na celkovém HDP Evropské unie. Roli také hraje počet obyvatel daného státu. Totožný klíč se uplatňuje i při rozdělování případných zisků (Marková, 2004).

Měnová politika Evropského systému centrálních bank má prvotní cíl udržení cenové stability. Podporuje také obecné hospodářské politiky, které se týkají trvalého hospodářského růstu, zaměstnanosti, zvýšení životní úrovně atd. Zároveň plnění cílů hospodářské politiky nesmí ovlivnit cenovou stabilitu. Naplnění těchto cílů má na starost Rada guvernérů ECB. Evropský měnový institut, který byl předchůdcem ECB připravil několik strategií k tomu, jak dosáhnout cenové stability. Patří zde kursové zavěšení eura na jinou měnu, cílování peněžní zásoby, cílování inflace, zajištění hodnoty nominálního HDP a cílování úrokové míry. Později se ukázalo, že nejlepší strategie pro udržení cenové stability je cílování peněžní zásoby a přímé cílování inflace (Marková, 2004).

V rámci prioritního cíle cenové stability, je definování ročního růstu harmonizovaného indexu spotřebitelských cen pod 2 %, v eurozóně a ve střednědobém horizontu. Harmonizovaný index spotřebitelských cen je index používající se k měření inflace. Týká se cen spotřebního zboží a služeb nabyté domácnostmi, přičemž měří jejich časové změny (Eurostat, 2020).

Evropská centrální banka používá řadu nástrojů k tomu, aby ovlivnila úrokové sazby a likviditu na trhu. Tyto nástroje jsou:

- Operace na volném trhu,
- Stále facility,
- Povinné minimální rezervy,

---

⁹ Lisabonská smlouva pozměňuje Smlouvu o Evropské unii a Smlouva o založení Evropského společenství.

Kromě těchto třech nástrojů zavedla ECB nestandardní nástroje pro opatření měnové politiky, kterými jsou Programy nákupu aktiv.

Má-li hlavní cíl být naplněn úspěšně, musí být zachována nezávislost ECB. Nezávislost je založena na institucionální nezávislosti (nezávislost ECB a centrálních národních bank na orgánech Evropské unie a na vládách členských států), osobní nezávislost (funkční období orgánů ECB a orgánů centrálních národních bank by mělo být dostatečně dlouhé a nesmí se překrývat s funkčním obdobím orgánů EU nebo členských států), funkční nezávislost (sama musí rozhodovat o své strategii a nástrojích používajících k naplnění svého cíle) a nezávislost finanční (orgány EU a vlády států nesmí ovlivňovat její rozpočet) (Dědek, 2014).

2.3.3 Pakt stability a růstu

V Maastrichtské dohodě je zakotveno, že státy, které chtějí vstoupit do třetí etapy hospodářské a měnové unie se musí vyvarovat nadměrným deficitům veřejných rozpočtů. Podíl deficitu veřejného rozpočtu nesmí překročit 3 % k hrubému domácímu produktu. Zemi, která přesahuje referenční hodnotu 3 % mohla Rada Evropské unie uplatnit jedno ze čtyř opatření (Marková, 2004):

- požádat členský stát, aby zveřejnil dodatečné informace předtím, než vydají obligace a cenné papíry,
- vyzvat Evropskou investiční banku k přehodnocení úvěrové politiky vůči konkrétnímu členskému státu,
- požádat členský stát o uložení vkladu v přiměřené výši u Společenství do doby, dokud nebude nadměrný deficit podle Rady EU upraven,
- nebo uložit přiměřenou pokutu.

Tato opatření čelila spoustě kritických názorů. Kvůli tomu byl v roce 1995 předložen návrh na tzv. Pakt stability a růstu. Předložil jej německý ministr financí Theo Waigel. Jak říká Marková (2004), cílem bylo „zabezpečení rozpočtové disciplíny u těch členských zemí, které vstoupí do třetí etapy hospodářské a měnové unie.“ Na základě návrhu od německého ministra financí, vypracovala Komise EU dokument nahrazující protokol o Postupu při nadměrném deficitu. Konečný návrh na Pakt a stability růstu byl předložen na konci roku 1996. Členské země se tak dohodly, že střednědobý cíl ve fiskální politice bude vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet. Hodnota podílu deficitu veřejného rozpočtu bude na HDP ve výši 3 % a bude

to maximální přístupná horní hranice. Země eurozóny musí mít vypracovaný stabilizační program, kde budou definovány střednědobé rozpočtové cíle a země mimo eurozónu musí každoročně předkládat Komisi EU konvergenční programy. Programy konvergenční obsahují stejné údaje jako programy stabilizační (Marková, 2004).

V roce 2005 proběhla reforma Paktu stability a růstu. Došlo k novelizaci nařízení Rady. Hlavním cílem bylo posílit preventivní část Paktu, tedy diferenciaci střednědobého rozpočtového cíle podle jednotlivých zemí atd. Další cíl byl oslabit část represivní, která zahrnovala např. prodloužení některých lhůt. Rozděleno je to tedy tak, že preventivní část zahrnuje pokutování a sankce, a dále nápravná větev Paktu je zaměřená na postupy při neudržitelné fiskální politice jednotlivých členských států. Pakt byl celkově zpřísněn a je chápán jako nástroj koordinace, který se používá pro kontrolu, upřesnění a vynucování přijatého závazku. Nicméně je to klíčový nástroj (Dědek, 2014).

Později v roce 2011 přišla novelizace o balíček šesti právních aktů, která se týkala správy ekonomických záležitostí. Byl vytvořený v reakci ekonomické krize v roce 2009. Balíček přinesl zpřísnění veškerých pravidel a jejich uplatňování. Skládal se z pěti nařízení a jedné směrnice. Přinesl s sebou změny ve fiskální politice a v oblasti makroekonomické nerovnováhy (Generální sekretariát Rady, 2018).

2.3.4 Jednotná měna euro

Eurobankovky a mince jsou v oběhu eurozóny ve velmi širokém spektru. Je to hlavně kvůli turistice, přeshraničnímu nakupování nebo díky služebním cestám. Velké množství eurobankovek nezůstane v zemi, ve které byly vydány ale jsou převezeny do ostatních zemí eurozóny a tam utráceny. Centrální banka je musí přerozdělit a zabránit tomu, aby nedocházelo k nedostatkům a přebytkům bankovek v některých zemích. Vzhled bankovek je unikátní. Na přední straně jsou společné náměty oken a portálů, které symbolizují evropského ducha spolupráce a otevřenosti. Na zadní straně je individuální vzhled členského státu. Zobrazovány jsou např. mosty jako symbol daného národu a další architektonické slohy z evropských dějin (ECB, 2020). Lze vidět v příloze č.1 a v příloze č.2.

Euro má četné množství ochranných prvků. Kontrolu hmatem jde provést díky speciálnímu tisku. Díky tomu jsou na dotek eurobankovky dobře rozpoznatelné. Kontrola pohledem se provádí pohledem na bankovku proti světlu. Je zde vidět okénko

s portrétem, ochranný proužek a vodoznak. Nakloněním se ve stříbřitém proužku ukáže portrét Evropy a smaragdové číslo představuje světelný efekt pohybující se nahoru a dolů. Euro obsahuje více ochranných prvků, ale ty je možné zjistit pouze prostřednictvím speciálního přístroje (ECB, 2020).

Nejvíce se euro používá jako platební prostředek v hotovosti pro maloobchodní transakce. Nicméně v posledních letech se zvyšuje používání debetních nebo kreditních karet. Předpokládá se, že nárůst bezhotovostních plateb bude pokračovat ve větším rozměru. Hotovost je jedinečná hlavně tím, že je to nejrychlejší a nejlevnější nástroj pro maloobchodní platby. Lidé jsou schopni lépe regulovat své výdaje a mít nad nimi větší kontrolu. V neposlední řadě je bezpečnější z důvodu podvodů už díky dnešním internetovým bankovníctvím.

2.4 Zavedení eura na Slovensku

Po rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky, dále jen ČSFR, v roce 1992 a vzniku dvou samostatných republik k 1. 1. 1993 ekonomika Slovenska čelila těžkému budování své vlastní úspěšné ekonomiky. Za existence ČSFR byla platná československá koruna, kterou později nahradily dvě měny, a to česká koruna a slovenská koruna. Slovenská republika společně se státy Visegradské čtyřky¹⁰ vstoupila do EU v roce 2004. Je to první stát z této skupiny, který přijal euro a vstoupil tak do měnové unie (Koyama, 2018).

2.4.1 Situace po rozpadu ČSR

Slovensko a jeho nevyrovnaný rozpočet se díky nedostatečným daňovým příjmům po oddělení České republiky zhoršoval. Rozpočtový deficit v první polovině roku 1993 tvořil téměř 20 % HDP. Nicméně na Slovensku byl v roce 1997 zaznamenán hospodářský růst. Bylo to z důvodu hospodářského růstu v západní Evropě. Vzrostl podíl slovenského exportu, co se týče průmyslu ocelářského, chemického a polotovarů. Oproti ostatním transformovaným zemím byla inflace na nízké úrovni. V období vlády premiéra Mečiara byla odložena nebo zrušena privatizace a státní podniky přežívaly prostřednictvím komerčních bank. To vedlo k většímu množství nesplacených půjček v bankovním sektoru.

---

¹⁰ Členové Visegradské čtyřky jsou Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Polsko.

V roce 1998 byla slovenská ekonomika v recesi. Došlo k bankovní krizi a deficit běžného účtu se zdál být neudržitelný pro fixní směnný kurz. Co také poznamenalo slovenskou ekonomiku byla ruská finanční krize¹¹. (Koyama, 2018)

2.4.2 Proces přijetí jednotné měny euro

Noví členové EU jsou povinni vstoupit do měnové unie. Na začátku 21. století v roce 2001 podle výsledků Eurobarometru hlasovalo 67 % občanů pro přijetí eura a tím vstoupit do Evropské měnové unie. V roce 2003 publikovala slovenská vláda společné prohlášení vlády a Národní banky o přijetí eura prohlašující vstup do eurozóny mezi rokem 2008 a 2009. Poté co byla splněna všechna konvergenční kritéria bylo rozhodnuto a Slovensko přijalo euro oficiálně 1. ledna 2009 jako druhý bývalý socialistický stát po Slovinsku (Koyama, 2018).

---

¹¹ Na Ruskou finanční krizi měla vliv asijská finanční krize. Všechno bylo způsobeno poklesem cen ropy, kdy v lednu roku 1997 byla na úrovni 26,50 amerických dolarů za barel a později v červenci roku 1998 byla 11,60 amerických dolarů za barel. Strmý pokles cen kovů a ropy dostal ruskou ekonomiku do propadu (Akcietrhy, 2014).

3 Makroekonomická analýza ČR a SR v letech 2005 až 2018

V této kapitole jsou pomocí makroekonomické analýzy, dále jen MA, zkoumány makroekonomické ukazatele České republiky a Slovenska. Týká se to ukazatelů v oblastech ekonomického růstu, nezaměstnanosti, cenového vývoje a vývoje zahraničního obchodu, které jsou zkoumány v referenčním období od roku 2005 do roku 2018. Nejdříve je důležité definovat, co je to makroekonomická analýza. Je to mladá vědecká disciplína a její začátky sahají do 20. a 30. let minulého století. Tato analýza se začala provádět z důvodu výkyvů hospodářského cyklu v tomto období. Po druhé světové válce zesílila úloha vlád, které ovlivňovaly hospodářský vývoj, a to vedlo k dalším makroekonomickým analýzám. MA se vyskytuje na pomezí obecné ekonomické teorie, hospodářské politiky a ekonomické statistiky. Pomocí MA dochází k hodnocení současného i minulého hospodářského vývoje a není jednoduché zjistit přesné hodnoty. Je potřeba vycházet z určitých kritérií (Spěváček et al, 2016). Čtyři hlavní zdroje kritérií:

- průběh v čase,
- mezinárodní srovnání,
- srovnání skutečného vývoje s vládními a jinými prognózami,
- poznatky ekonomického výzkumu a teorie.

Existuje spousta zdrojů statistických informací, o které se MA opírá. V čase dochází k neustálým změnám a tyto změny jsou právě hodnoceny. Jak je zmíněno v předešlé kapitole, databáze statistických údajů, ze kterých informace v této práci vychází jsou především Český statistický úřad (ČSÚ, 2020), Eurostat (eurostat, 2020) a Světová banka (worldbank, 2020). Proto, aby bylo možné provést úspěšnou analýzu makroekonomických ukazatelů, potřebujeme projít několika fázemi. První fáze je shromáždění údajů potřebných pro výchozí analýzu. Fáze druhá se týká výběru informací, zpracování a jejich prezentace v tabulkách a grafech. Třetí fáze je interpretace čísel a údajů, která vychází z praktických zkušeností analytika. Poslední fází je formulace doporučení pro hospodářskou politiku a hospodářskou praxi. Na MA navazuje makroekonomická prognóza. Pomocí analýzy se na základě historického vývoje identifikují indikátory a vztahy vyskytující se mezi nimi. Na základě makroekonomické prognózy dojde prostřednictvím identifikovaných indikátorů a jejich

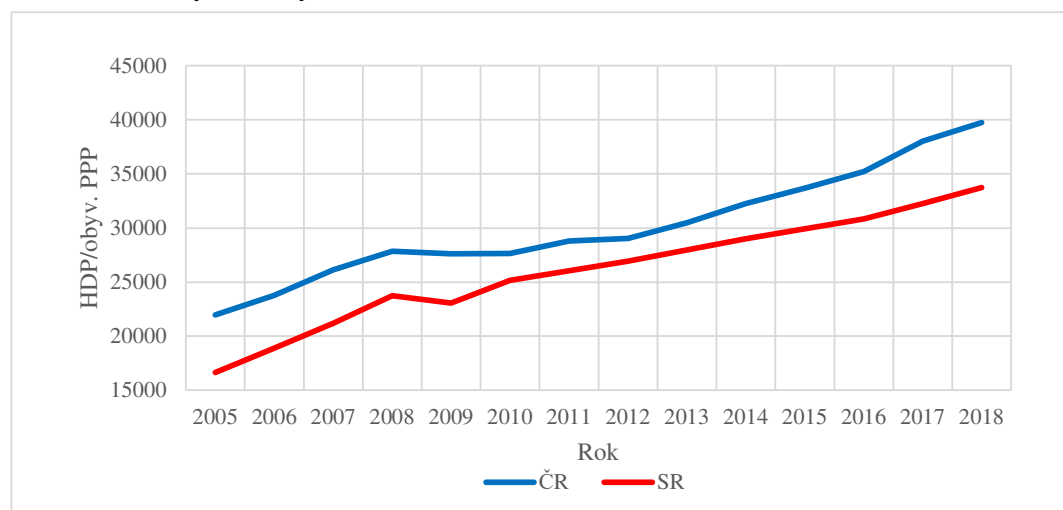
vztahů k vytvoření odhadu očekávaného vývoje makroekonomických ukazatelů (Spěváček et al, 2016).

3.1 Vývoj HDP

Prvním zkoumaným makroekonomickým ukazatelem je hrubý domácí produkt. HDP je hodnota finální produkce vytvořená za určité období výrobními faktory působící na území státu. Nebere se ohled na to, kdo je vlastníkem výrobního faktoru, ale je důležité působení výrobních faktorů na území státu a dané oblasti. Tento ukazatel představuje výkonnost ekonomiky státu. Při mezinárodních srovnání se používá HDP na obyvatele, které porovnává výkonnost různě velkých ekonomik. Tempo růstu poté vyjadřuje o kolik procent vzrostlo HDP oproti minulému období. Definovat HDP lze tedy jako peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb, které byly vytvořeny na určitém území za dané období (Brčák et al, 2018).

V podkapitole Vývoj HDP je zobrazen reálný hrubý domácí produkt v referenčním období 2005-2018. HDP je jeden z nejdůležitějších makroekonomických ukazatelů pomocí něhož je zobrazována životní úroveň obyvatel v dané zemi. V následujícím grafu č. 3.1 je zobrazen vývoj HDP v paritě kupní síly, dále jen PPP, na Slovensku a v Česku. Slovenská republika je zobrazena červenou barvou a Česká republika barvou modrou. Porovnáváno je období od roku 2005, přestože Slovenská i Česká republika vstoupila v roce 2004 do Evropské unie, tedy o rok dříve.

Graf č. 3.1 Reálný HDP/obyv. v PPP v mezinárodních dolarech v ČR a SR v letech 2005–2018

Zdroj: Světová banka (2020)

Hrubý domácí produkt je v grafu č. 3.1 zobrazen v mezinárodních dolarech prostřednictvím metody parity kupní síly¹². Časové řady jsou vloženy v příloze č. 3.

Již od prvního sledovaného roku, až do roku 2008 lze vypočítat významný ekonomický růst. V roce 2004 přistoupila jak Česká republika, tak Slovenská republika do Evropské unie. Podle statistik lze vidět, že oběma státům členství prospělo z hlediska HDP, tedy ekonomického růstu. Co se týče ČR tak HDP/obyv. se z necelých 22 000 \$ zvýšilo do roku 2018 na 39 743 \$. Slovenská republika má podstatně nižší HDP/obyv., než ČR ale ekonomický růst pocítila stejně ve značné míře. V roce 2005 se HDP/obyv. pohybovalo okolo 16 640 \$ a vzrostlo na 33 736 \$ v roce 2008.

Přijetí eura na Slovensku v roce 2009 nebylo vhodně načasováno z důvodu finanční krize, která nastala ve stejném roce. Ovšem v letech, které krizi předcházely nemohl nikdo vědět, co se stane v roce, kdy je naplánováno zavést euro. HDP/obyv. v PPP pokleslo v roce 2009 na hodnotu 23 085 \$. Příčinou krize bylo zkrachování americké investiční banky a její pád se stal symbolem největší hospodářské a finanční krize od 30. let 20. století¹³. I přesto, že se to naší země a našich slovenských sousedů nedotklo v takové míře jako ostatních evropských zemí, Slovensko pocítilo větší propad než Česká republika. Ekonomiky podlely recesi. Klesla průmyslová produkce, rostla nezaměstnanost apod. Další problémy vznikly i s dodávkou zemního plynu a ropy. Rok 2009 byl neveselou situací pro celý svět. Recese¹⁴ lze nazvat také jako deprese¹⁵.

Z grafu lze vyčíst přesilu české ekonomiky nad ekonomikou slovenskou. Nicméně životní úroveň obyvatel podle makroekonomického ukazatele hrubý domácí produkt se po přijetí eura zvyšuje a ekonomiku České republiky stále dohání (Euro, 2018).

Ekonomiku zemí nejvíce poznamenala celosvětová hospodářská krize, která postihla i ostatní zkoumané ukazatele. Euro slovenskou ekonomiku vynášší nahoru a čím dál tím víc dohání vyspělé ekonomiky. Méně vyspělé ekonomiky vykazují větší

---

12 Parita kupní síly představuje indikátor cenových rozdílů v jednotlivých zemích. Nejjednodušší verze představuje poměr cen stejného zboží a služeb v národních měnách. V zemích jsou různé ceny a konečné parity kupní síly jsou výsledkem srovnání všech služeb a výrobků mezi zeměmi. Přesněji řečeno je to výsledek srovnání všech složek, které se podílejí na HDP přes výdajovou metodu (ČSÚ, 2019).

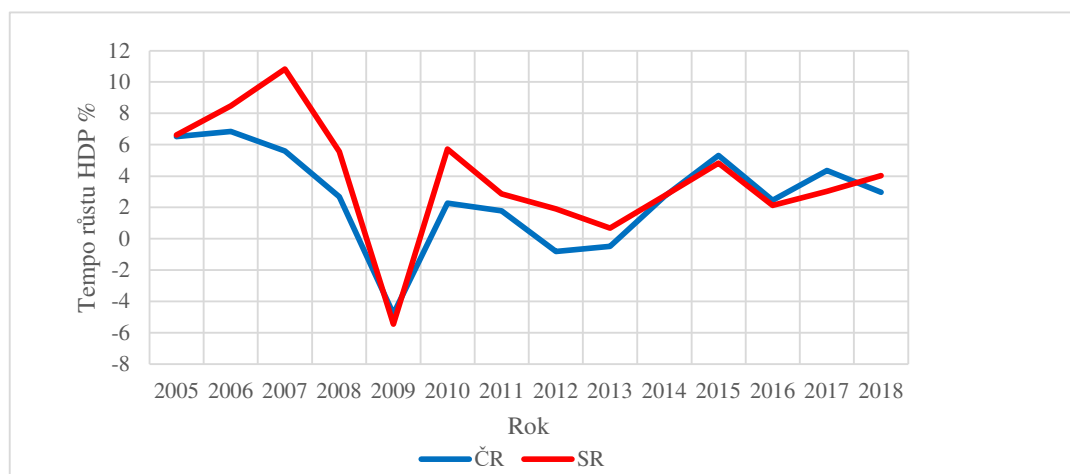
13 V tomto období nastala velká hospodářská krize, také označována jako velká deprese, následovaná po propadu na americké burze Wall Street. Je považována za jeden z mnoha spouštěčů druhé světové války (Česká televize, 2018).

14 Podle ČSÚ (2020) recese „je období, kdy dochází k poklesu výstupu (outputu) ekonomiky a zaměstnanosti (tedy za jinak stejných okolností k růstu nezaměstnanosti).“

15 Deprese představuje pokles reálného HDP o více než 10 % (překročí určitou míru recese) (ČSÚ, 2020).

hospodářský růst než země vyspělé, což jsou např. země západní Evropy. Souvisí s tím tzv. efekt dohánění. Tento efekt znamená, že méně vyspělé ekonomiky rychleji rostou a dohání ekonomiky vyspělé. Na ekonomice Slovenska lze tento efekt přesně vidět. HDP Slovenska roste rychleji než HDP ČR, jak je zobrazeno v grafu 3.2. Graf shrnuje ekonomický růst v procentech a jeho časové řady jsou zobrazeny v příloze č. 4.

Graf č. 3.2 Ekonomický růst v ČR a SR v letech 2005–2018

Zdroj: Světová banka (2020)

Závěrem této podkapitoly je důležité zmínit shrnutí vývoje HDP ČR a SR. Ekonomiky zemí soustavně rostly od roku 2005 do roku 2018 s výjimkou roku 2009, kdy oba státy zasáhla hospodářská krize a rok 2012 kdy Česká republika zaznamenala propad ekonomiky především díky vnitřním příčinám jako např. zhoršení výroby dopravních prostředků. Na začátku referenčního období v roce 2005 startovaly hodnoty HDP v PPP pro ČR na úrovni 21 956 \$ a hodnoty SR na úrovni 16 639 \$. Česká ekonomika rostla v referenčním období průměrně okolo 2 % a ta slovenská okolo 3,5 %. Lze upozorovat efekt dohánění, protože Slovensko mělo rychlejší průměrný růst. V roce 2018 dosáhla úroveň HDP v PPP u české ekonomiky 39 744 \$ a u slovenské ekonomiky 33 736 \$. HDP/obyv. v PPP se v ČR zvýšil od roku 2005 do roku 2018 o 17 788 \$ a na Slovensku o 17 097 \$. Patrně větší zlepšení je spatřeno u české ekonomiky, nicméně Slovensko si vedlo také velice dobře. Životní úroveň je stále lepší v České republice. Přijetí eura na Slovensku mělo rozhodně pozitivní dopad na ekonomiku. Podle Ministerstva financí SR (2016) bylo celkově vyhodnoceno, že zavedení eura na Slovensku zlepšilo reálné HDP/obyv. přibližně o 10 %.

3.2 Nezaměstnanost

Trhu práce je věnována velká pozornost. Volný pohyb osob a kapitálu je jedna ze zásadních podmínek fungování Evropské měnové unie. Mění chod národního trhu práce, protože zahraniční a domácí pracovníci si jsou rovni, nebo by si měli být rovni. V Evropské unii existují specifické problémy jako je dlouhodobá nezaměstnanost, zaměstnávání mladých atd. Tyto problémy souvisí jak se stárnutím populace a demografickými změnami, tak i s procesy globalizace.

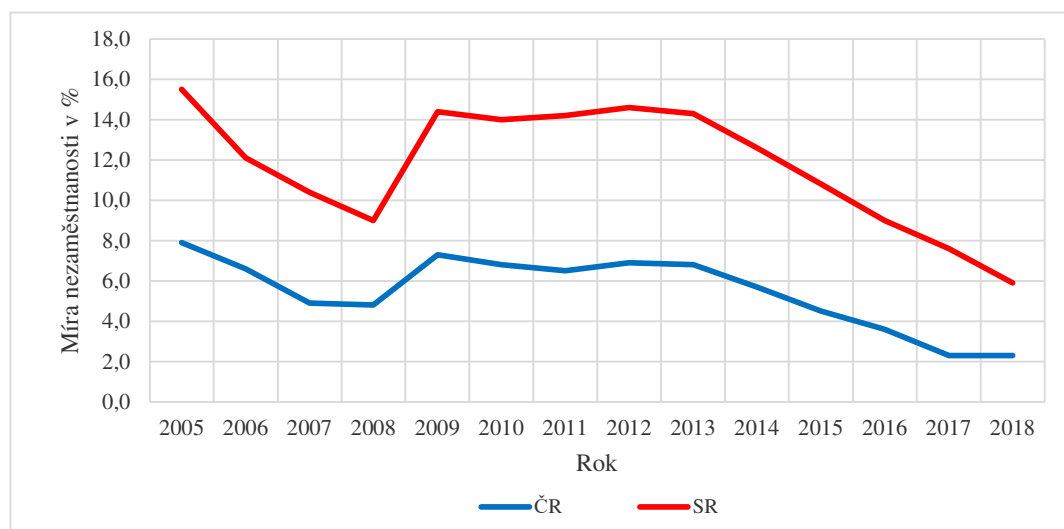
Obyvatelstvo se dá rozdělit podle několika kritérií a tím nejčastěji používaným bývá ekonomická aktivita či neaktivita obyvatel. Ekonomický aktivní obyvatelstvo je tvořeno osobami zaměstnanými i nezaměstnanými v určitém věku. Zpravidla je to od 15 do 64 let, tedy produktivní obyvatelstvo. Do ekonomicky aktivního obyvatelstva patří lidé zaměstnaní, lidé aktivně hledající práci (tedy ti co jsou vedeni na Úřadu práce) a lidé, kteří jsou připraveni nastoupit do práce.

Mezi nezaměstnané osoby se řadí lidé bez zaměstnání, aktivně hledající práci a připraveni nastoupit do práce. Nezaměstnanost, která trvá více než 12 měsíců se už nazývá nezaměstnanost dlouhodobá a může být problémem.

Nezaměstnanost má negativní dopady ekonomické a sociální. Mezi sociální dopady patří dopady, které postihují jednotlivce nebo společnost. U některých lidí totiž může vyvolat psychické problémy odrážející se později na zdravotním stavu. Ekonomické dopady vyvolávají nižší produkci, z důvodu nevyužití výrobních faktorů, ztrátu kvalifikace pracovníků, tedy ztrátu lidského kapitálu. Dále stát musí vynaložit větší výdaje ze státního rozpočtu na podporu v nezaměstnanosti a dalším problémem pro stát jsou nižší daňové příjmy (Brčák et al. 2018).

Nezaměstnanost se měří podle míry nezaměstnanosti, kterou chápeme jako podíl nezaměstnaných na celkovém počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva. V Evropské unii byla v roce 2018 průměrná míra nezaměstnanosti 6,6 %. Je to nejnižší míra nezaměstnanosti od ledna 2000 a není jasné, jak se bude vyvíjet do budoucna (Eurostat, 2020). V následujícím grafu č. 3.3 je zobrazena míra nezaměstnanosti v České a Slovenské republice. Časové řady ke grafu lze vidět v příloze č. 5.

Graf č. 3.3 Míra nezaměstnanosti v ČR a SR vyjádřena v procentech v letech 2005–2018

Zdroj: Eurostat (2020)

Z grafu je znovu vidět, jak je na tom Česká republika lépe oproti Slovensku. Vysokou míru nezaměstnanosti měly oba státy v roce 2005, Slovensko necelých 16 % a Česko 8 %. Konjunktura se v letech 2006–2007 projevila prudkým snížením míry nezaměstnanosti. V roce 2009 nezaměstnanost vstoupila opět kvůli finanční krizi ve světě. Do roku 2013 byla nezaměstnanost na vysoké úrovni ale relativně stabilní. Po roce 2013 se v obou státech začala snižovat. V roce 2018 byla v České republice 2,1 % a na Slovensku 5,9 %.

Nezaměstnanost České republiky je v současné době na nejnižší úrovni z Evropské unie i historicky pro stát. Vždy není největší výhodou mít nejnižší nezaměstnanost ve státech. Takhle nízká nezaměstnanost může být jedna z překážek pro růst ekonomiky a je brzdou pro růst průmyslu i celého hospodářství. V České republice je situace taková, že existuje velké množství pracovních míst, ale je nedostatečná volná pracovní síla. Velkým problémem v dnešní době je také nedostatek řemeslníků, dělníků a lidí vykonávajících práce, na které není potřeba vysoké vzdělání. Stále dochází ke snižování míry nezaměstnanosti a vede to k růstu minimálních mezd. Ekonomika se takzvaně přehřívá, pokud její výrobní kapacity neuspokojují celkovou poptávku.

Jak uvádí Česká televize (2017), podle analytiků by mohla Česku pomoci automatizace a robotizace. Znamenalo by to zvyšování produktivity a přibližování se ve vyspělosti západním zemím. Pro Českou televizi uvádí analytik ING Bank Jakub

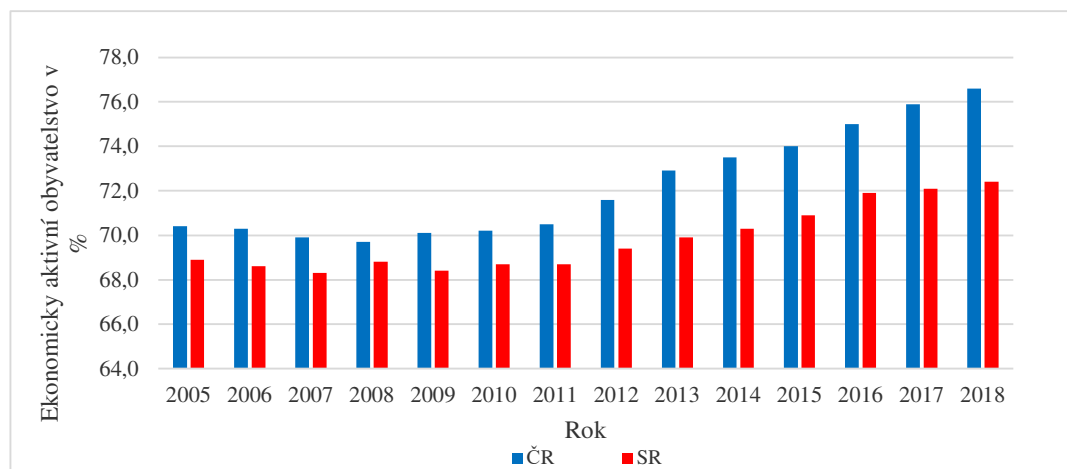

Seidler (2017), že „podle šetření ČSÚ více než 27 % firem v průmyslu označuje nedostatek vhodné pracovní síly jako bariéru dalšího růstu a dá se čekat, že se tento podíl bude dále zvyšovat.“

Nezaměstnanost na Slovensku se od roku 2005 snižovala. V roce 2008 dosáhla nezaměstnanost historicky nejnižší hodnotu, ale díky finanční krizi se rapidně zvýšila a v roce 2009 dosáhla hodnoty 14,4 % a byla jedna z nejvyšších v Evropské unii. Propouštěli se lidé ze soukromé sféry a stoupal počet nezaměstnaných úředníků díky úsporám vlády. Vysoká nezaměstnanost se na Slovensku táhla až do roku 2013. Následky krize sice ustupovaly, ale na nezaměstnanosti zanechala největší následky. Na tento ukazatel měly také vliv sociální a jiné reformy. V roce 2012 přijala slovenská vláda několik opatření na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti. Jedním z opatření byla např. novela Zákoníku práce. V Národním programu reforem 2012 byly obsaženy právní úpravy na podporu pracovněprávních vztahů. Bylo zde obsaženo např. zaměření na nezaměstnanost mladých lidí a absolventů škol nebo zabezpečení potřeb zaměstnavatelů. Po těchto opatřeních začala nezaměstnanost Slovenska klesat (Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR, 2013).

Nezaměstnanost je počítána z ekonomicky aktivního obyvatelstva. Pro představu je zde graf č. 3.4 a časové řady jsou vloženy v příloze č. 6. Česká republika má počet obyvatel přes 10 miliónů a Slovenská republika má počet obyvatel přes 5 miliónů. Na procenta má ČR více ekonomicky aktivních obyvatel a stále se od roku 2005 procentuální podíl zvyšuje. V roce 2018 bylo v ČR 76 % ekonomicky aktivního obyvatelstva a v SR 70 %.

Graf č. 3.4 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v ČR a SR vyjádřeno v procentech v letech 2005–2018

Zdroj: Eurostat (2020)

Míra nezaměstnanosti je jedním z nejvýraznějších rozdílů mezi ekonomikami Česka a Slovenska, na Slovensku je výrazně vyšší. Důvodem může být komplikovanější snášenlivost Slovenska po rozdělení ČSFR. Na Slovensku je o dost větším problémem nezaměstnanost mladých lidí, a to může být zapříčiněno horším vzdělávacím systémem. Další příčinou můžou být tzv. „hladové doliny“. Jsou to místa, kde Slovákům chybí dostatečná infrastruktura, zatímco v ČR se výrobní závody nacházejí skoro na každém rohu. Slováci mají obecně menší motivaci k práci než Češi (trenkwalder, 2017). Referenční období je od roku 2005 do roku 2018. V roce 2005 byla míra nezaměstnanosti v ČR 7,9 % a v SR 15,5 %. V roce 2018 míra nezaměstnanosti klesla o 5,6 % na 2,3 % a je nejnižší v celé Evropské unii. Na Slovensku klesla míra nezaměstnanosti v roce 2018 o 9,6 % na celých 5,9 %. Hezky lze zpozorovat zlepšení situace na Slovensku a zmenšení mezery mezi těmito státy. Za tímto můžou stát intervence slovenské vlády a také vstup do eurozóny.

3.3 Vývoj inflace

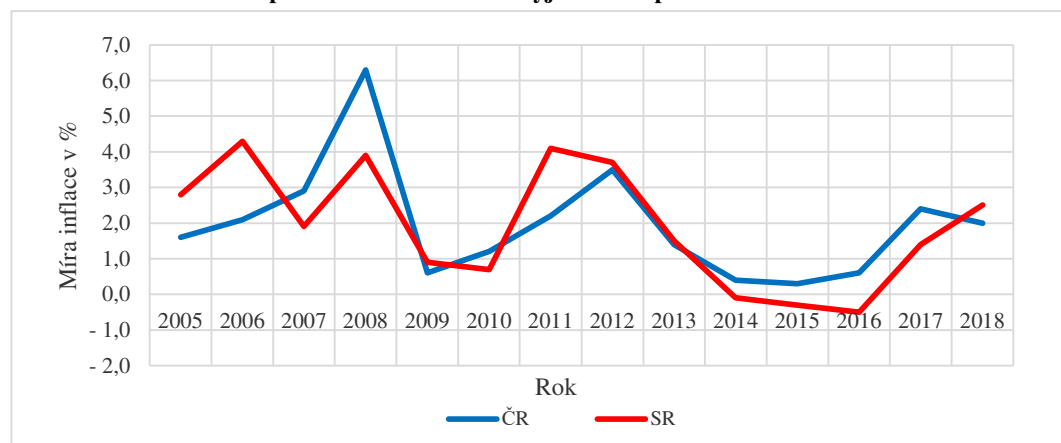
Vývoj cen je jedna z veličin, která ovlivňuje každý ekonomický subjekt každodenně. Změny cen jsou okamžitě viditelné pro každého více než např. míra nezaměstnanosti, která je více skrytá a na první pohled méně patrná. Základním ukazatelem cenového vývoje je míra inflace. Jak uvádí (Spěváček et al., 2016) „vymezuje se jako nepřetržitý dlouhodobý růst agregátní cenové hladiny sledované prostřednictvím vývoje určitého cenového indexu.“ Důležitý je důraz

na aspekt dlouhodobosti. Krátkodobé kolísání cen nastává na denní bázi. Může nastat také deflace představující zpomalení tempa růstu cenové hladiny. Jako další může nastat deflace představující dlouhodobý pokles cenové hladiny.

Inflace poškozuje rovnováhu peněžních toků a může mít za následek např. některé sociální dopady, snižování reálné hodnoty bohatství, změny měnového kurzu, nejisté ekonomické prostředí, snižování reálné hodnoty mezd a platů, změny v čistém exportu a podobně (Brčák et al, 2018).

Inflace se měří prostřednictvím několika indexů. Cenový deflátor vyjadřuje změny cen všech statků spadající do hrubého produktu. Index cen výrobců vyjadřuje změnu cen výrobců. Poslední a nejvíce používaný je index spotřebitelských cen vyjadřující velikost změny výdajů domácností, spotřebitelů na nákup spotřebních statků. V grafu č. 3.5 je vyjádřena míra inflace pomocí HICP, což představuje harmonizovaný index spotřebitelských cen. Je to index používaný pro mezinárodní srovnání pro členské země EU (také pro Norsko a Island). Pomocí indexu jsou měřeny změny cen v čase spotřebního zboží a služeb, které jsou získané domácnostmi (Eurostat, 2020).

Graf č. 3.5 Míra inflace podle HICP v ČR a SR vyjádřena v procentech v letech 2005–2018

Zdroj: Eurostat (2020)

V grafu č. 3.5 je zobrazena míra inflace od roku 2005 do roku 2018. Časové řady jsou vloženy v příloze č. 7. Podle křivky lze na první pohled určit, že to není stabilní makroekonomický ukazatel, protože ceny se stále mění. Úrovně v těchto zemích jsou vcelku podobné, nicméně existují mírné rozdíly během sledovaného období. Zvýšenou dynamiku cenové hladiny je možné vidět v roce 2008. Souvisí s konjunkturou a děním na světových trzích. Slovensko na tom nebylo zase tak špatně, míra inflace dosáhla necelých 4 %, ale míra inflace v České republice dosáhla 6,3 %. Naopak období

od roku 2014 do roku 2016 je typické nízkou mírou inflace. V České republice narůstaly obavy z deflace, a proto česká národní banka přistoupila koncem roku 2013 k devizovým intervencím trvajícím až do dubna 2017. Obě země, respektive národní banky těchto zemí se od roku 2017 snaží udržovat míru inflace okolo 2 % (Pošta, 2018).

Na grafu tato informace není zobrazena, ale nejvíce rostly na Slovensku ceny na přelomu 21. století po změně vlády Vladimíra Mečiara. Souviselo to s přijímáním opatření na ozdravení ekonomiky (Poslanecká sněmovna ČR, 2019).

Hodnota míry inflace v roce 2005 začala v ČR na úrovni 2,1 % a v SR na úrovni 2,8 %. Nejvyšší hodnoty dosáhla v období finanční krize. Slovensko přijalo v té době euro a jde upozorovat, že krize nepostihla inflaci v tak velké míře jako českou korunu. Vyšší míra inflace byla jedna z největších obav před přijetím eura, nicméně Slovensko zvýšení inflace nijak rapidně nepocítilo. Na konci referenčního období v roce 2018 je inflace v ČR 2 % a na Slovensku 2,5 %. Průměrná míra inflace v celém sledovaném období je v Česku 2,5 % na Slovensku 2 %. Moc velký rozdíl oproti roku 2005 nelze upozorovat. Obě země se snaží udržovat inflační cíl okolo 2 %. Vývoj inflace u obou zemí má volatilní vývoj a víceméně dochází k nárůstu a poklesu ve stejném období.

3.4 Platební bilance

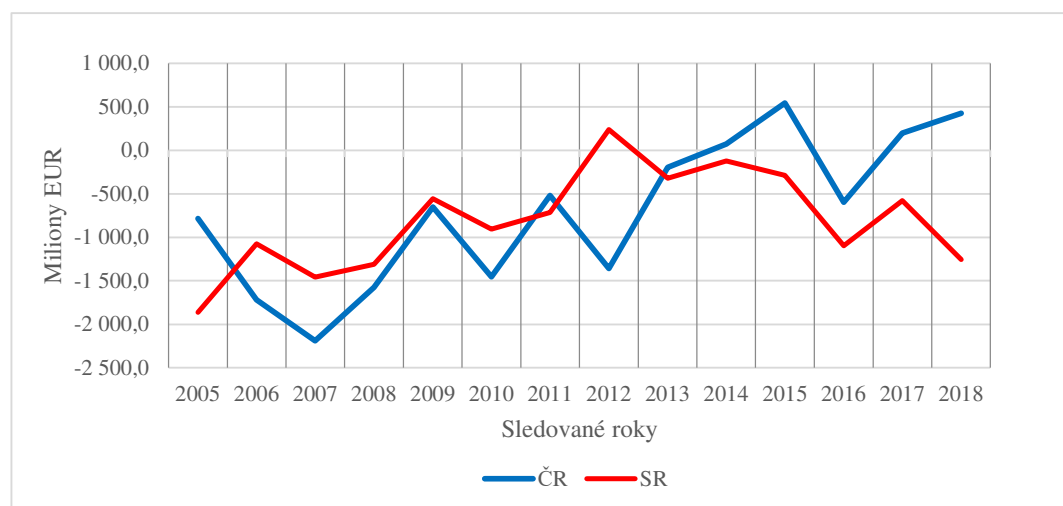
Platební bilance představuje statistický výkaz, který zachycuje všechny hospodářské transakce uskutečněné během určitého časového období mezi ekonomikou domácí a zahraničí. Zachycuje nefinanční a finanční transakce mezi nerezidenty a rezidenty, které se vztahují ke službám, zboží, transferům, finančním operacím a důchodům. V České i Slovenské republice jsou odpovědny za sestavování platební bilance jejich národní banky, tedy Česká národní banka a Národní banka Slovenska.

Struktura platební bilance má následující podobu. Základní části jsou hlavní účty: bilance zboží a služeb, bilance primárních důchodů a bilance sekundárních důchodů. Tyto tři složky tvoří dohromady běžný účet, podle kterého je vytvořen graf č. 3.6 na příkladu České a Slovenské republiky. Každá transakce, která proběhne mezi domácí ekonomikou a zahraničí je sestavována na principu podvojného účetnictví a je tedy zachycována dvěma záznamy. Jedná se o kreditní a debetní záznam. Kreditní záznam zahrnuje položky vývozu zboží a služeb, snížení aktiv nebo zvýšení závazků

a příliv důchodů. Naopak debetní záznam zahrnuje položky dovozu zboží a služeb, zvýšení aktiv nebo snížení závazků a odliv důchodů (Spěváček et al, 2016).

Výchozí zdroj dat pro mezinárodní obchod se zbožím je International merchandise trade statistics, v překladu Statistiky mezinárodního obchodu se zbožím (Pošta, 2018).

Graf č. 3.6 Platební bilance běžného účtu v ČR a SR vyjádřena v milionech euro v letech 2005–2018

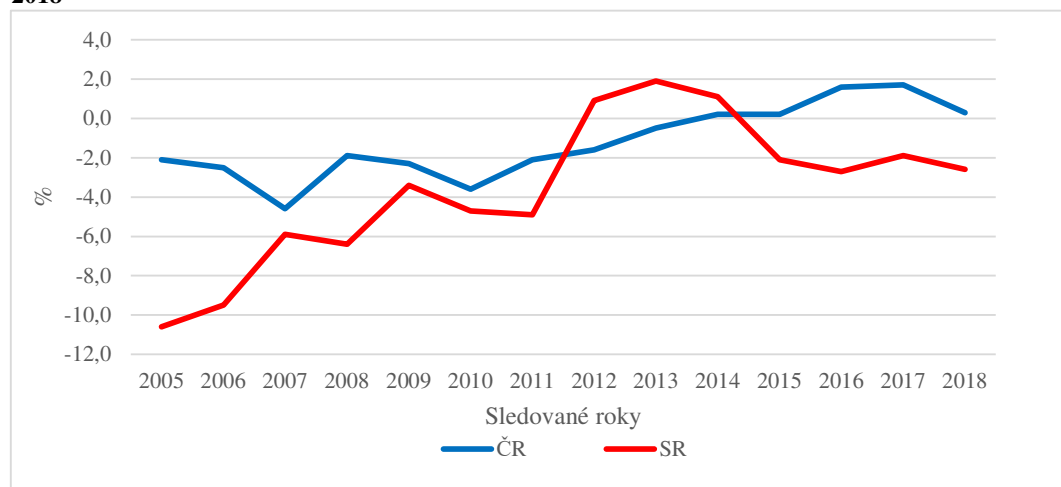
Zdroj: Eurostat (2020)

V grafu č. 3.6 je zobrazen vývoj platební bilance běžného účtu od roku 2005 do roku 2018. Časové řady k tomuto grafu jsou vloženy v příloze č. 8. Většinou je od roku 2005 vidět záporná platební bilance běžného účtu. Tím, že země vstoupily do Evropské unie, rozhodně stouply tuzemské ekonomiky v očích zahraničních investorů. Vzrostl příliv přímých zahraničních investic a tím země dosahovaly technologického pokroku a větší spolupráce se zahraničními zeměmi. Když se hodnoty platební bilance běžného účtu nachází v mínusu, tak to znamená, že na běžných transakcích odchází ze země více peněz, než přichází. Tedy tuzemská ekonomika má převis domácích investic nad domácími úsporami. Velký význam hraje obchodní bilance. Obchodní bilance zachycuje objem dováženého a vyváženého zboží, proto patří obchodní bilance mezi nejdůležitější složky platební bilance. V roce 2013 a 2014 se bilance dramaticky zlepšila. Je to z důvodu nárustu vývozů a také z důvodu propadu cen ropy a zemního plynu. Co se týká obchodních partnerů zemí tak u České republiky to jsou Nizozemsko, Německo a Rakousko. U Slovenska je to taktéž Německo.

Kapitálový účet v grafu není zobrazen, ale ovlivňuje přítoky prostředků fondů Evropské unie, které mají povahu investiční. Před vstupem do EU vykazoval kapitálový

účet pasivní hodnoty. Je to z důvodu toho, že na kapitálovém účtu jsou zachycovány prostředky, které země dostávají ze strukturálních fondů EU. Proto čím větší jsou hodnoty kapitálového účtu, tím úspěšněji čerpá SR a ČR ze strukturálních fondů (Spěváček et. al, 2016)

Graf č. 3.7 Platební bilance běžného účtu v ČR a SR vyjádřena v % jako podíl HDP v letech 2005-2018

Zdroj: Eurostat (2020)

V grafu č. 3.7 je zachycena platební bilance běžného účtu v České republice a na Slovensku v procentech jako podíl HDP. Časové řady lze vidět v příloze č. 9. Česká i Slovenská republika zvyšovala svoji dlužnickou pozici vůči zahraniční. Je to viditelné díky průměrnému zápornému saldu. V posledním sledovaném roce se nachází procentuální podíl platební bilance BÚ k HDP v České republice na hodnotě 0,3 % a na Slovensku -2,6 %. Představuje to malé, skoro nulové zadlužení. Slovensko se viditelně zlepšilo od roku 2005, kdy se platební bilance BÚ k HDP nacházela na -10 %.

Česká i Slovenská republika je závislá na zahraničním obchodě. Co se týče České republiky, tak větší polovina českého vývozu tvoří stroje a dopravní prostředky. Konkrétně se jedná o motorová vozidla, telefonní přístroje, karoserie, také české pivo je rozváženo do celého světa. Evropskou jedničkou je Česká republika ve vývozu hraček, jako jsou plastové stavebnice, panenky atd. Na východ se vyváží zemědělská technika, především do Ruska a na Ukrajinu. Sportovní značka Alpine pro, nebo hokejové puky jsou také známy po celém světě. Další významné položky jsou materiály a polotovary. Jedná se o kov, sklo, papír atd. (EGAP, 2020). Dováží

se chemické výrobky, minerální paliva, potraviny, živá zvířata apod. Hodně roste import zahraničních potravin, jako je ovoce, zelenina a brambory (Sputnik, 2019).

Slovensko má velmi otevřenou ekonomiku. Většina vývozu směřuje do Evropské unie a dominuje tomu elektronický, automobilový, petrochemický, chemický průmysl a hutnictví. V dovozu se jedná především o elektrotechniku, automobily, farmacii a energetické suroviny. Největšími obchodními partnery jsou např. Německo, Česká republika, Polsko, Francie, Itálie, Rakousko atd. (Zastupitelský úřad ČR, 2019).

Závěrem této podkapitoly je důležité uvést, že přijetím eura se ekonomika Slovenska stala výrazně otevřenou. Je to čtvrtá nejotevřenější ekonomika Evropské unie. Otevřenost dosáhla podle analytičky Evy Sadovské z WOOD & Company 190 % HDP. Tento ukazatel představuje podíl součtu dovozu a vývozu zboží a služeb na celkovém HDP země za určité období. Slovinci jsou silnější ve vývozu i dovozu než ČR, avšak stále mají horší platební bilanci. Lepší výsledky zpozorovali v období od roku 2012 do roku 2014. Slovensko je menší otevřená ekonomika. Je závislá na vývoji sousedních zemích, především na Německu. Je závislá na dovozu energetických surovin jako je ropa a zemní plyn. 85 % slovenského exportu jde do zemí Evropské unie. Co se týče České republiky tak otevřenost dosahuje podle analytičky Evy Sadovské 150 % HDP (Pravda, 2019).

Platební bilance na Slovensku v roce 2018 vykazuje záporné hodnoty na úrovni 1 255,6 mil. EUR. Za zhoršení salda běžného účtu může výrazný pokles přebytku obchodní bilance. Česká republika na tom v roce 2018 byla podstatně lépe, protože platební bilance BÚ dosáhla kladné hodnoty 428,5 mil. EUR.

3.5 Postavení eura na mezinárodních trzích

Jelikož se v této makroekonomické analýze jedná především o to, porovnat ekonomiky Slovenska a Česka z důvodu toho, že Slovensko přijalo euro a Česko nikoliv, je důležité zmínit, jak si stojí euro na mezinárodních trzích a celkově ve světě. Euro je měna používaná v 19 státech¹⁶ a 340 milionů obyvateli v Evropské unii. Ve světě je 60 států a 175 milionů obyvatel, kteří mají svou měnu vázanou na euro.

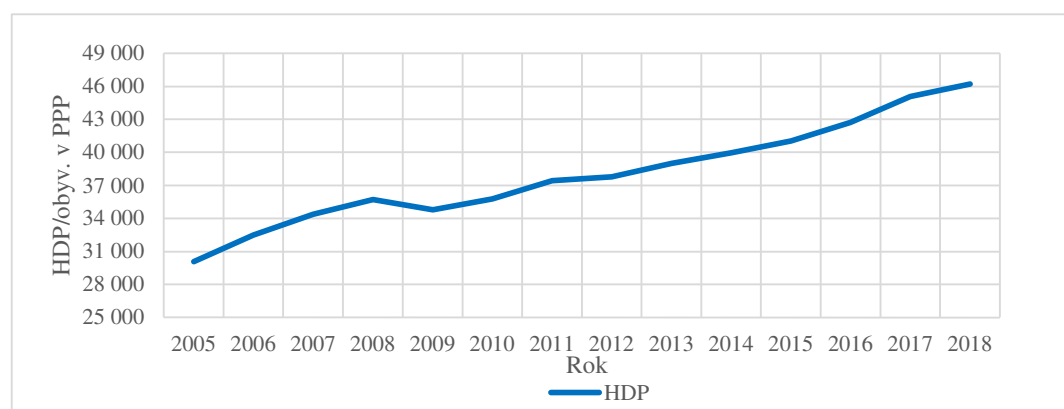
---

¹⁶ Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko.

Evropa zvyšuje svůj vliv ve světě. Zvyšuje se tím odolnost mezinárodního finančního systému. Podle průzkumu Eurobarometr (Evropská komise, 2018) v roce 2018 dotázaní lidé ze 74 % konstatovali, že je euro prospěšné pro EU a pouze 15 % respondentů odpovědělo, že přijetí eura je rozhodnutí nežádoucí. Tento výsledek je zatím nejlepší od roku 2002, kdy se začaly průzkumy provádět. Silnější euro je závislé i na pevné institucionální struktuře HMU.

EU stále stojí ve vedoucích pozicích (většinou za americkým dolarem) v oblasti mezinárodního obchodu. Unie je největší obchodní blok a největší obchodní partner 80 zemí ve světě. Jednou z největších dohod je ta mezi EU a Japonskem. Dohoda se týká spotřebitelů, kterým je poskytnut větší výběr zboží a služeb a nižší ceny. Má chránit výrobky z Evropy v Japonsku a opačně. Dohoda obsahuje i konkrétní závazky o klimatu (Evropská komise, 2019).

Graf č. 3.8: Reálný HDP/obyv., v PPP v mezinárodních dolarech v Eurozóně v letech 2005-2018

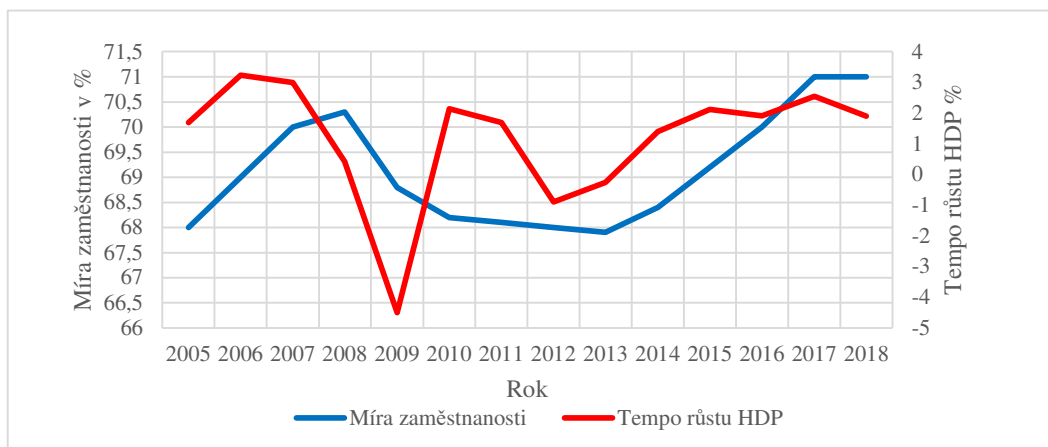

Zdroj: Světová banka (2020)

V grafu č. 3.8 je zobrazen reálný vývoj HDP na obyvatele v paritě kupní síly. Časové řady jsou zobrazeny v příloze č. 10. Data jsou zobrazena pro eurozónu, která je v této kapitole klíčová. Euro bylo zavedeno v roce 1999, ale na grafu je zobrazeno období od roku 2005–2018. Již od doby vzniku eura ekonomika rostla a ukazatel HDP dosáhl hodnoty až 46 207 mezinárodního dolaru. Hospodářská krize způsobila v roce 2009 recesi. Nicméně po ní nastalo značné oživení z důvodu posilování všech států v eurozóně. Oživení ekonomik eurozóny probíhalo po odeznění finanční krize různou rychlostí.

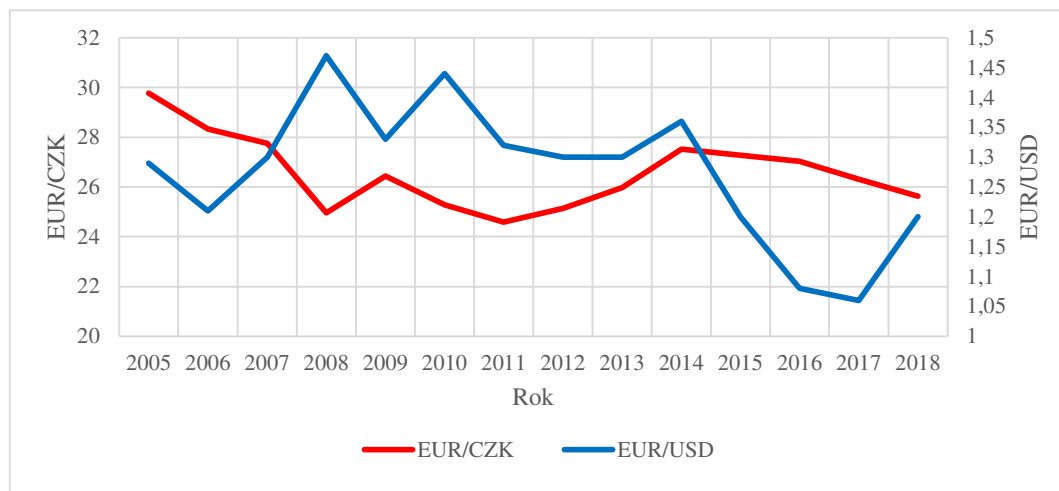
Graf č. 3.9: Ekonomický růst a míra zaměstnanosti eurozóny v % v letech 2005-2018

Zdroj: Worldbank (2020), AMECO (2019)

Míra zaměstnanosti je zobrazena na hlavní modré ose v grafu č. 3.9 a tempo růstu HDP červenou barvou na vedlejší ose. V období finanční krize v roce 2009 oba makroekonomické ukazatele klesají. Data jsou shromážděna z databáze AMECO, kterou zpracovává Evropská komise a dále ze Světové banky (Evropská komise, 2020). Velkým problémem je nízká zaměstnanost mladých lidí, která se projevila např. v roce 2012. Tato nízká zaměstnanost se projevila hlavně v zemích jižní Evropy např. ve Španělsku, avšak kazí průměr celkovým hodnotám eurozóny. Členské státy EU se spolu s Evropskou Komisí snažily přeměrovat disponibilní finanční prostředky Evropské unie prostřednictvím učňovských programů nebo pracovních stáží na pomoc mladým lidem. Zaměstnanost se stále zlepšuje a v letech 2018 dosahuje až 71 % (Evropská rada, 2012). Časové řady ke grafu č. 3.9 jsou zobrazeny v příloze č. 11.

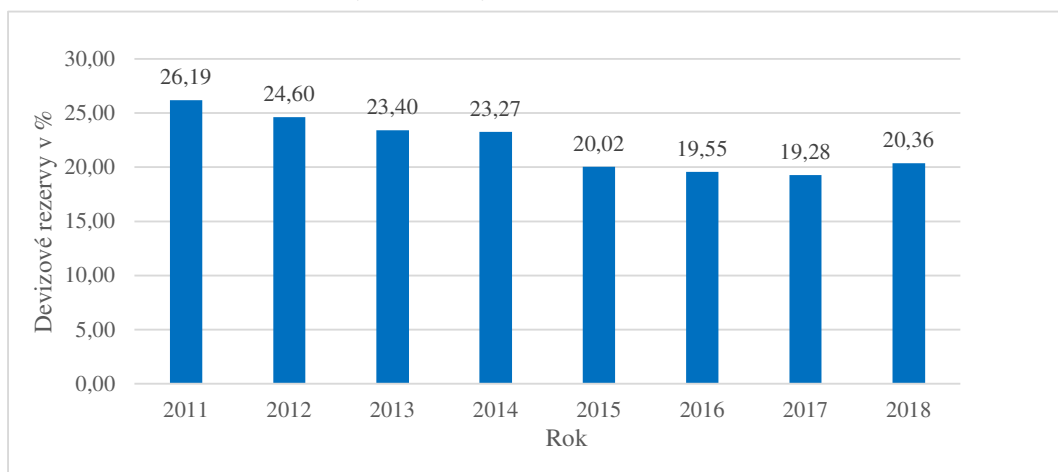
Graf č. 3.10 Vývoj devizových kurzů EUR vs. CZK a USD v letech 2005-2018

Zdroj: ECB (2020), ČNB (2020)

V graf č. 3.10 je znázorněno porovnání devizových kurzů eura k české koruně a americkému dolaru. Časové řady k tomuto grafu jsou zobrazeny v příloze č. 12. Měnové kurzy CZK a USD vůči EUR mají ve sledovaném období volatilní vývoj. Koruna posilovala hlavně do roku 2008 a velký vliv na oslabování eura vůči koruně bylo postupné posilování české ekonomiky. Za to, že česká koruna posilovala, mohlo také oslabování dolaru. Česká koruna od roku 2005 posílila z hodnoty kurzu necelých 30 CZK za jedno euro na hodnotu 26 CZK za jedno euro v roce 2018. Měna stále není natolik silná jako euro. V roce 2018 zasáhlo českou korunu a další měny např. eskalování obchodní války z iniciativy amerického prezidenta Donalda Trumpa. Americký dolar spíše oslaboval, ale v roce 2016 vůči euru silně posílil. Důvodem pro posilování dolaru, respektive oslabování eura je mnoho faktorů. Vývoj kurzu se odráží od vývoje celkové ekonomiky. Příčinou posilování dolaru vůči euru mohou být problémy s finanční krizí v Řecku a jihoevropských zemích, nebo oslabování dalších měn (Kurzy.cz, 2016).

Graf č. 3.11 Podíl eura na světových devizových rezervách v % v letech 2011-2018

Zdroj: Mezinárodní měnový fond (IMF) (2020)

V grafu č. 3.11 je zobrazen podíl měny euro na světových devizových rezervách. Časové řady k tomuto grafu jsou zobrazeny v příloze č. 13. Od roku 2011 do roku 2018 tento podíl klesl z 26,19 % na 20,36 %. Největší podíl na světových devizových rezervách má americký dolar a to přes 60 %. Nicméně americký dolar klesá stejně jako euro. Naopak japonský jen nebo libra svůj podíl zvyšují. Tyto rezervy v zahraniční měně tvoří pojistku pro zajištění vnějších potřeb státu (IMF, 2020).

4 Dopad zavedení eura na ekonomiku Slovenské republiky a implikace pro Českou republiku

Hlavním cílem čtvrté kapitoly je shrnout jaký dopad mělo zavedení eura na ekonomiku Slovenské republiky a dále implikovat dopady zavedení eura pro Českou republiku. Slovensko přijalo euro v roce 2009 a od té doby se jejich ekonomika stále zlepšuje. Nicméně Česká republika je na tom lépe i s českou korunou, proto je otázkou, zda by vstup ČR do eurozóny ještě více českou ekonomiku popohnal, či nikoliv. Cílem je také rozebrat výhody a nevýhody přijetí eura na Slovensku i v ČR.

Ve třetí kapitole byly zkoumány makroekonomické ukazatele. Jednalo se o vývoj hrubého domácího produktu, nezaměstnanosti, inflace a platební bilance. Ekonomiky obou zkoumaných zemí převážně rostou ve sledovaném referenčním období od roku 2005. Nezaměstnanost vyjádřena v grafu pomocí míry nezaměstnanosti ukázala, že postupem času také výrazně klesá. Česká míra nezaměstnanosti je nejnižší v celé Evropské unii. Slovensko je s mírou nezaměstnanosti ve věku 15-64 let od roku 2019 na 17. místě (ČSÚ, 2019). Míra inflace nebyla vůbec stabilním ukazatelem, ale v obou zemích se v posledních letech vyvíjí dobře, protože se pohybuje okolo inflačního cíle 2 %. Jako poslední je zkoumaná platební bilance, která je silně nestabilním ukazatelem. Vše se odvíjí od světové ekonomiky a od ostatních zemích u exportu a importu. Největší propad všech makroekonomických ukazatelů byl v obou zemích zaznamenaný v období velké hospodářské krize, která zasáhla celý svět.

4.1 Očekávané dopady zavedení eura na Slovensku

Přijetí jednotné měny euro přináší pro všechny země mnoho očekávaných výhod a nevýhod. Slovenská republika očekávala více předpokladů pro přijetí výhod. Země, které přijímaly euro před Slovenskem zaznamenaly dvě skupiny vlivů na hospodářství země. Jednalo se o skupinu přímých výhod, které se měly ukázat okamžitě v krátkodobém rozhledu. Druhá skupina byla výhody nepřímé, která měla ukázat dopady až po několika letech ve střednědobém výhledu (Lacina, 2010).

4.1.1 Očekávané přímé výhody

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, ekonomika Slovenska je považována za velmi otevřenou. Zahraniční obchod tvoří velice významný podíl na hrubém domácím produktu a největšími obchodními partnery Slovenska jsou právě evropské

země. Proto jako první přímá výhoda byla považována možnost odstranění častých nákladů při převodu slovenských korun na eura, tedy transakčních nákladů. Tyto transakční náklady představují z většiny finanční transakční náklady¹⁷ a administrativní transakční náklady¹⁸. Další očekávanou přímou výhodou bylo odstranění velké části kurzového rizika, kterému byly subjekty Slovenska vystavené.

Bezprostřední efekt je přímá porovnatelnost cen na trzích zemí eurozóny a cen na domácím trhu. Obyvatelé se lépe orientují v domácích i zahraničních cenových relacích, díky těmto jasným cenám. Tato cenová transparentnost měla také představovat faktor, který zvýší konkurenci. Zvýšení konkurence by měla zamezit neúměrnému zvyšování cen a u některých obchodovatelných výrobků by měla vytvořit tlak na snížení cen. Další očekávání představovalo ve snižování nákladů kapitálu (Lacina, 2010).

4.1.2 Očekávané nepřímé výhody

Samotný přechod na jednotnou evropskou měnu je spíše spojený s výhodami, nicméně bylo důležité počítat s určitými nevýhodami a náklady. Některé nevýhody mohou být opravdu vysoké a dotýkají se zejména státu a podnikatelských subjektů. Náklady jsou spojené především s tím, že se musí upravit informační systémy, vyměnit měny, přepočítat ceny atd. Souvisí to však se samotným charakterem země.

Největší nevýhodou, které se většina států bojí je ztráta nezávislé měnové politiky. Centrální banka už nebude mít možnost reagovat na vnější šoky, a to zejména souvisí s úpravou úrokových sazeb. Evropská centrální banka bere ohled na potřeby eurozóny a nemusí to vždy vyhovovat konkrétním zemím. Dále byly obavy ze zvyšování cen, poklesu důchodů a poklesu hodnoty úspor (Lacina, 2010).

Tabulka č. 4.1 a č. 4.2 představuje shrnutí všech očekávaných výhod a nevýhod zavedení eura na Slovensku, které mají vliv na hospodářství Slovenské republiky. Je zde znázorněn i odhadovaný dopad na jednotlivé složky hospodářství.

---

¹⁷ Představují rozdíl mezi prodejem a nákupní cenou a zahrnují různé poplatky za výměnu (Lacina, 2010).

¹⁸ Do těchto nákladů patří náklady na správu deviz, dodatečné účetnictví atd.

Tabulka č. 4.1 Shrnutí očekávaných výhod zavedení eura na Slovensku

VÝHODY	
<i>vliv zavedení eura</i>	<i>odhadovaný dopad</i>
snížení finančních transakčních nákladů	úspory ve výši 0,30 % HDP
snížení administrativních nákladů	úspory ve výši 0,06 % HDP
odstranění kurzového rizika vůči euru	úspory ve výši 0,02 % HDP
snížení kurzové volatility vůči měnám jiných obchodních partnerů	snížení celkové efektivní volatility na 0,35 %
snížení nákladů kapitálu	pokles reálných úrokových sazeb na úroveň okolo 1-1,5 %
zvýšení zahraničního obchodu	nárůst zahraničního obchodu o 50 %
zvýšení úrovně HDP/obyv. díky zvýšení zahraničního obchodu a přímých zahraničních investic (odhad Národní banky Slovenska)	nárůst HDP/obyv. o 7-20 % v dlouhém období
zvýšení cenové transparentnosti	zvýšení tlaku na ceny a zamezení jejich růstu

Zdroj: Lacina (2010)

Tabulka č. 4.2 Shrnutí očekávaných nevýhod zavedení eura na Slovensku

NEVÝHODY	
<i>vliv zavedení eura</i>	<i>odhadovaný dopad</i>
technické a organizační náklady na měnovou konverzi (odhadované Národní bankou Slovenska)	jednorázové náklady ve výši 0,3 % HDP
ztráta nezávislé měnové politiky Národní banky Slovenska	ztráta přibližně 0,04 % HDP
možná vyšší míra inflace v dlouhodobém horizontu	dodatečný příspěvek k inflaci oproti průměru eurozóny ve výši 1,5procentního bodu ročně

Zdroj: Lacina (2010)

Tyto informace a dopady byly pouze očekávané, proto je potřeba tyto body srovnat se skutečnými dopady, které byly po cca 10ti letech vyhodnoceny v různých studiích. V další části práce provedu srovnání závěrů vybraných studií se závěry analýzy provedené v této práci.

4.2 Pohled slovenské Národní banky

Přístup země do Evropské unie očekává od všech zemí zdravý bankovní systém, proto aby mohla být prováděna úspěšná monetární politika po přijetí eura. Pod vládou premiéra Mečiara¹⁹ byl bankovní systém založený především na velkých státních

¹⁹ Předseda vlády od roku 1990 do roku 1998.

komerčních bankách²⁰. Privatizace těchto bank byla odložena, aby banky zůstaly pod kontrolou státu a aby státní podniky přežily ze státních půjček. Nicméně tyto půjčky hromadily nesplacené úvěry. Později byly otevřeny malé soukromé banky založené státními institucemi nebo přidruženými společnostmi, a proto vznikly problémy se státním půjčováním. Národní banka Slovenska, dále jen NBS, má podle zákona výsadní pravomoc na bankovní dohled. Když předseda vlády Dzurinda²¹ nastoupil do funkce, byl zahájen konsolidační program²² pro banky. Byla založena Konsolidační banka a rozvahy postižených bank byly očištěny s tím, že nesplacené půjčky byly převedeny do Konsolidační banky. Po těchto operacích byly v roce 2001 velké banky prodány zahraničním bankám. Tyto reformy byly velice úspěšné a Slovenský bankovní sektor zaznamenal v roce 2000 přebytek (Koyama, 2018).

Jak už bylo zmíněno, přijetí eura má několik výhod pro národní ekonomiku Slovenska, jako je nulové kurzové riziko, nižší náklady na převod měny a důvěryhodnou přístupovou strategii. Národní banka Slovenska provedla analýzu nákladů, přínosů a nevýhod pro přijetí eura. Když Slováci přijali euro, mluvilo se nejdříve o tzv. „one-off costs“ neboli jednorázových nákladech, které zahrnovaly úpravu informačních systémů směnární, převod cen, duální oceňování, školení personálu atd. Tohle by se dalo také zařadit do již dříve zmíněných očekávaných nevýhod. Národní banka Slovenska odhadovala tyto jednorázové náklady okolo 0,3 % HDP. U komerčních bank je nevýhoda taková, že tyto banky ztratily část svých činností za účelem zisku, protože banky získávaly významnou část svých zisků právě z devizových transakcí. Další nevýhoda je ztráta kontroly nad měnovou politikou. Národní banka Slovenska ztratila své vlastní nástroje k regulování monetární politiky a není více schopna se vyrovnat s vnějšími šoky svými úrokovými sazbami, a tak stabilizovat cenové hladiny a celkovou produkci. NBS však stále měla optimistický výhled do budoucna s tím, že euro bude více přínosem než to, že způsobí negativní dopad (Koyama, 2018).

Na druhé straně stojí ty již také zmíněné přímé výhody zahrnující eliminované transakční náklady atd. Podle NBS je nejdůležitější právě výhoda s transakčními náklady. Obrat zahraničního obchodu na Slovensku představoval více než 160 % HDP.

---

²⁰ Komerční banku můžeme nazvat také jako banku obchodní. Je to banka kde základní kapitál činí 500 000 milionů Kč.

²¹ Předseda vlády od roku 1998 do roku 2006.

²² Program zaměřený na poskytování přímé pomoci bankám v souvislosti se špatnými úvěry.

Více než 80 % tohoto obchodu je tvořen z evropských zemí, kde je zavedeno euro. Předpokládalo se, že se ušetří po přijetí eura přibližně 0,36 % HDP. NBS vysvětlila, že tyto přímé výnosy budou mít vliv na mnoho nepřímých výnosů, jako je růst přímých zahraničních investic a zahraničního obchodu na Slovensku, což přispěje k vyšší míře růstu HDP a zvýšení životních standardů. S ohledem na výše uvedené výhody odhadovala národní banka v tomto období celkové zvýšení slovenského HDP z dlouhodobého hlediska o 7 až 20 %. NBS věřila, že slovenská ekonomika může výhody měnové integrace využít naplno jakmile bude v eurozóně (Koyama, 2018).

4.3 Změny v politické situaci a hospodářské politice před a po přijetí eura

Členství v Evropské unii a eurozóně přispívá k přílivu zahraničního kapitálu, což vede k podpoře hospodářského růstu a Slovensko využilo výhod z tohoto členství. Slovensko od doby, co je členem EU a členem eurozóny stále zlepšuje svou ekonomickou situaci.

V roce 2006 byla poražena hlavní strana kvůli kritice vůči nadměrným liberálním reformám a byla vytvořena koaliční vláda Smer-SD, která byla vedena Robertem Ficem. Volby byly předčasné a způsobily vládní rozkol, po kterém opustilo vládní koalici Kresťanskodemokratické hnutí. Pokračovalo se především v tom, aby na Slovensko přicházelo co nejvíce přímých zahraničních investic a Ficova vláda zrevidovala liberální směr Dzurindovy vlády tím, že zvýšila minimální mzdu a zavedla důchodový systém.

V červnu 2010 vyhrála volby Slovenská demokratická a křesťanská únia a vytvořila středopravicovou koaliční vládu. V té době byla předsedkyně vlády Iveta Radičová. Vláda se zabývala hlavně revizí zákoníku práce. V říjnu 2011 se konflikty mezi opozičními a vládnoucími stranami zhoršily. Důvodem byla ratifikace Smlouvy o fungujícím rozšíření evropského finančního stabilizačního nástroje, jehož cílem bylo podpořit Řecko. Členské státy eurozóny vypracovaly totiž plán pro vyrovnání se s řeckou krizí v roce 2011 a slovenský parlament nejprve ratifikaci smlouvy odmítl, a to vyvolalo nejistotu v eurozóně. Později byla ratifikována, ale spojena s rezignací předsedy vlády. Tyto konflikty na Slovensku odhalily problémy spojené s rozhodovacím systémem v eurozóně. Ekonomika Slovenska později vzrostla díky

zahraniční poptávce, především díky oživení německé ekonomiky. Od roku 2012 byl opět předseda vlády Robert Fico (Koayma, 2018).

Výrazně euroskeptická strana, která byla proti přijetí eura, byla strana Svobody a Solidarity, dále jen SaS. Byla to nejsilnější opoziční strana, která v roce 2018 změnila názor s tím, že euro přineslo Slovensku nesporné výhody a ekonomika ožila. Tato strana předpokládala, že euro přinese výrazný a velice rychlý růst cen, nicméně bylo to podle šéfa strany Sulíka lepší, než předpokládali (Deník, 2018). Strana, která byla od začátku pro přijetí eura byla strana Smer-SD.

Jak už je známo, Slovensko přijalo euro v období finanční krize. V období krize na Slovensku klesla konkurenceschopnost slovenské ekonomiky, klesla zahraniční poptávka. Země se stala součástí záchranný fondů, proto hrozilo riziko v případě selhání některého z členů eurozóny. I přes tyto obtíže Slovensko překonalo recesi jako první stát V4²³. Slovensko byl také jediným státem V4, který měl euro.

Nedá se přesně zjistit, jak by na tom Slovensko bylo, kdyby euro nepřijalo. V době přijímání eura čelil celý svět hospodářské krizi, proto Slovensko pocítilo propad HDP okolo 5 %. Nicméně po skončení celé krize Slovensko zaznamenalo celkový růst. Pokles nákladů na výměnu měny a nákladů souvisejících s volatilitou směnného kurzu se projevil ve vyšším obratu zahraničního obchodu v rámci eurozóny. Prvotní odhady naznačovaly, že suma vývozu a dovozu byla o necelé 1 % ročně vyšší než v situaci, že by Slovensko euro nezavedlo. Velká část přínosů eura pro zahraniční obchod souvisela se snížením transakčních nákladů a odstraněním kurzových rizik. Tabulka č. 4.3 představuje **shrnutí skutečných dopadů** přijetí eura na ekonomiku Slovenska.

---

²³ V4 jsou země Visegradské čtyřky, mezi které patří Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko.

Tabulka č. 4.3 Shrnutí skutečných dopadů zavedení eura na Slovensku z roku 2018

<i>vliv zavedení eura</i>	<i>skutečný dopad 2018 (výchozí rok 2005)</i>
zvýšení reálného HDP/obyv. v PPP (\$)	↑ z 16 640 \$ na 33 736 \$
snížení nezaměstnanosti (%)	↓ z 15,5 % na 5,9 %
snížení transakčních nákladů	↓ odhady okolo 3 % HDP
podíl zahraničního obchodu	↑ vývozu o 12 %
lepší výsledky platební bilance (% jako podíl HDP)	↑ z -10 % (rok 2005) na -5,9 %
odstranění kurzového rizika	úplné odstranění
zvýšená míra inflace	↑ v roce 2010 na 4,1 % ↓ v roce 2018 na 2,5 %
ztráta nezávislé měnové politiky	není známá přesná hodnota
náklady na měnovou konverzi	odhady v rozpětí 0,3 % - 0,8 % HDP

Zdroj: NBS (2020), vlastní výpočty

Slovensku se podařilo dosáhnout toho, že HDP/obyv. se dostalo nad hodnotu většiny zemí východní a střední Evropy a dohání úroveň ČR. Velkým plusem je stabilizování směnného kurzu Slovenska s důležitými obchodními partnery a eliminování nákladů na převod měny. Došlo k výraznému snížení nezaměstnanosti na 5,9 %. Snížily se transakční náklady, bylo odstraněno kurzové riziko a zlepšila se situace zahraničního obchodu i výsledky platební bilance. Co se nevýhod týče, rozhodně došlo ke zvýšení míry inflace, nicméně zvýšení nebylo tak velké jak se od začátku předpokládalo. Slovensko si v posledních letech inflaci udržuje stále okolo 2 %. Došlo ke ztrátě nezávislé měnové politiky Národní banky Slovenska a nastaly měnové náklady na měnovou konverzi, tedy náklady kvůli převodu slovenské koruny na jednotnou měnu euro.

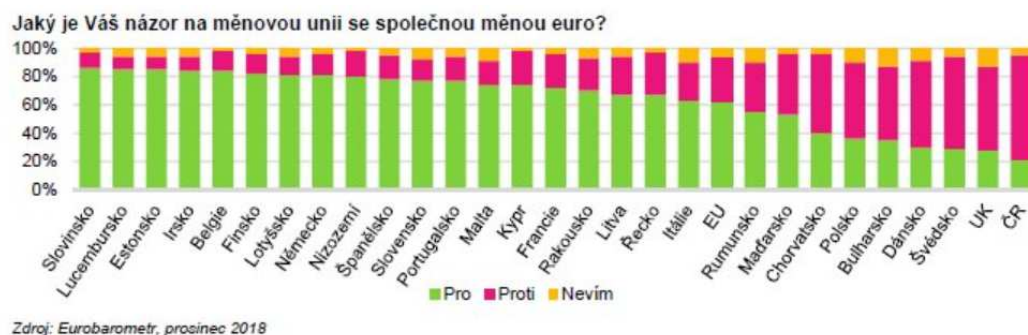
Podle deníku FAEI (2019) Slováci tzv. „zchudli“ od doby co mají euro. V roce 2009 Slováci vykazovali hrubá finanční aktiva na obyvatele částkou 6 498 EUR. V té době se ještě čistá finanční aktiva nesledovala. Česi v tom stejném roce vykazovali 10 455 EUR na osobu. To znamená, že průměrný Slovák měl bohatství 62,2 % průměrného bohatství jednoho Čecha. V roce 2019, kdy se tento výzkum prováděl znovu, vyšel výsledek, že průměrné bohatství Slováka kleslo ve srovnání s Čechy. Bohatství průměrného Slováka byl v roce 2019 58,4 % (13 692 EUR) na průměrné bohatství jednoho Čecha (23 461 EUR). Částka se zvýšila, ale ve srovnání se zemí mimo eurozónu se situace zhoršila. Je to spekulace, která je pro některé důležitá, že jdou vidět pohoršení i přesto, že Slovensko má euro a Česko nikoliv.

4.4 Pohled obyvatel Slovenska na euro

V roce 2019 oslavila Evropská unie 20. výročí společné měny a na Slovensku oslavili 10 let jejího používání. Podle statistik (Euractiv, 2019) si eura váží více než 70 % Slováků. Největší podporu má euro ze strany podnikatelů, protože je to pro ně stabilizační prvek. Devět z deseti podnikatelů si novou měnu pochvalují a rozhodnutí o přijetí by učinili znovu. Viceguvernérka Národní banky Slovenska Elena Kohútiková přednesla, proč má euro takovou oblibu. Na začátku 21. století proběhly mohutné reformy, které podle ní zemi velmi pomohly a ekonomiku uzdravily. Proto načasování pro přijetí eura bylo velmi přesné, z důvodu zdravé ekonomiky a euro bylo vloženo do čistého a zdravého ekonomického systému (Euractiv, 2019).

Pro všechny obyvatele bylo přijetí eura rozhodně ze začátku šokující, protože obyvatelé stále přepočítávali eura na koruny a bylo těžké opustit dlouholetou tradici. Ekonomika se s tím smířila rychleji než obyvatelé, jelikož euro přineslo slovenské ekonomice výrazné pozitivní změny. Obyvatelé uvádějí jako největší nevýhodu to, že se zdražovalo a stát musí přispívat zadluženým zemím jako je Řecko, každopádně velkým problémem jsou špatné informace. Podle článku v Deníku (2018) má překvapivě z eura radost více starší populace nežli mladá. Pro návrat k slovenské koruně bylo nejvíce lidí ve věku 18-24 let.

Obrázek č. 4.1 Názor obyvatel Evropy na společnou měnu euro

Zdroj: Měsíčník EU (2019)

Pro představu je zde uveden obrázek z Měsíčníku EU (2019), který zobrazuje průzkum ve státech Evropy prostřednictvím Eurobarometru na názor eura. Slovensko je z necelých 80 % pro jednotnou měnu. Překvapivě i ty, kterým eurozóna natolik neprospívá jako je Řecko nebo Itálie. Státy nepatřící do eurozóny chovají nedůvěru,

patří mezi ně i Česká republika, nebo také Velká Británie, která v roce 2020 z Evropské unie již vystoupila.

4.5 Situace České republiky s přijetím eura

Česká republika přistoupila do Evropské unie stejně jako Slovenská republika v roce 2004. Odkazovalo se hlavně na rozhodnutí referenda z roku 2003, kdy pro přístup do EU bylo 77,3 % obyvatel. Počítalo se i s tím, že v budoucnu se Česká republika připojí k eurozóně, jelikož je to závazné pro státy EU. Podle ČNB (2003) bylo stanovené datum pro přistoupení k eurozóně v horizontu let 2009-2010. Nicméně přistoupení se nekonalo a stále je toto téma otevřené. V roce 2005 proběhl průzkum Eurobarometr (Euroskop, 2016) a 70 % Čechů euro odmítlo, jen 29 % bylo pro přijetí. Ti Češi, kteří byli pro přijetí uvedli jako největší výhody pro přijetí eura především cestování do zahraničí, jednodušší nakupování v zahraničí a ušetření za směnárenské poplatky. Podle tohoto průzkumu Čechy až tak nezajímají výhody v oblasti veřejných financí. Nicméně to, že s tím nejsou spokojeni má za vinu nedostatek informací, tzv. asymetrie informací. O takových věcech by měla informovat především vláda a Česká národní banka, dále také internet a televize. V roce 2015 se hovořilo a připojení k eurozóně v roce 2020, tehdy to prohlásil premiér Bohuslav Sobotka. Nicméně již kvůli stávající situaci a jinými prioritami, se vstup do eurozóny v roce 2020 konat nebude (Euroskop, 2016).

Co se politických stran týče, tak většina je pro vstup do eurozóny. Jedná se např. o TOP09, ČSSD, Piráti, Zelení, KDÚ-ČSL nebo STAN. Tyto strany argumentují výhodnou hospodářskou i sociální situací. Je důležité se začít bavit o vstupu do eurozóny, protože jednou to Česká republika musí uskutečnit. Strany odmítající přijetí eura jsou ANO, ODS, KSČM a Svobodní. Např. strana ANO nezpochybňuje přijetí eura, avšak tvrdí, že přijmout euro bude nutné až v době, kdy to bude skutečně výhodné pro obyvatele i pro celou ekonomiku. Je důležité se vyhnout situaci, kterou zažívá třeba Řecko (Euractiv, 2017). Strana ANO (2017) tvrdí, že „v tuto chvíli má euro mnoho problémů, které zatím nevyřešily.“ Naopak strana STAN (2017) říká, že „Bez eura nemůže mít Česká republika významné a výhodné postavení, ocitne se na periferii EU.“

Existuje více lidí a více názorů na to, zda jsou Češi na euro připraveni či nikoliv. Guvernér národní banky Jiří Rusnok (2019) je toho názoru, že ČR není připravená. Je to z důvodu rozdílů v ekonomické úrovni eurozóny a Česka. Národní ekonomika tu evropskou dohání, avšak většina klíčových ukazatelů má značný odstup od průměru eurozóny. Euro nechtějí obyvatelé ani většina politických stran. Guvernér ČNB uvedl, že *„přijetí eura bývá někdy připisována až nadpřirozená moc, která odvádí pozornost od důležitějších problémů, jakými jsou kvalitní domácí politiky. Žít se dá dobře i špatně v eurozóně i mimo ni.“* Také prohlásil, že ČNB stále provádí zprávy o sladěnosti ČR s eurozónou a vládě doporučil, aby euro v tuto chvíli nepřijímala. Jeho přednáška se konala na konferenci na Vysoké škole finanční a správní v roce 2019 (ekonomický magazín, 2019).

4.5.1 Očekávaný dopad zavedení eura v ČR

Přijetí eura by rozhodně mělo přispět a zvýšit přínosy, které vyplývají ze zapojení ČR do mezinárodních ekonomických vztahů.

Přijetí eura je největším přínosem bezpochyby pro podnikatelský sektor. Je to hlavně z toho důvodu, že při euru je odstraněno kurzové riziko, a proto podnikatelé obchodující se zahraničními zeměmi eurozóny ztratí náklady z převodu měn. Další výhodou je snížení nákladů z transakcí. Podniky mohou ušetřit svůj kapitál a neplatit žádné transakční náklady. Celkově se jim zjednoduší účetnictví a také se zvýší cenová transparentnost. Při společné měně se svým obchodním partnerem bude snazší porovnávat ceny. Odhadované kvantum úspor transakčních nákladů nebankovního podnikatelského sektoru v ČR se pohybuje podle Českomoravské konfederace odborových svazů (2018), dále jen ČKOS, mezi 0,28 % až 0,5 % HDP, a to představuje něco v rozsahu 14–25 mld. Kč. Nicméně celková úspora v rámci národního hospodářství by byla nižší.

Členství v eurozóně přinese snížení volatility měnového kurzu, a to by se mohlo promítnout do snížení úrokových sazeb. To by mělo pozitivní vliv na investiční výdaje i ekonomický růst. Nicméně nejde přesně určit, v jakém rozměru by vstup ČR do eurozóny ekonomický růst urychlil. Předpokládá se také se zvýšení míry inflace. Slovensko sice nepocítilo až tak velký cenový nárůst, ale musí se s tímto faktem

i přesto počítat. Na obrázku č. 4.2 je zobrazen výčet všech dopadů, které odhadla Českomoravská konfederace odborových svazů.

Při vstupu do eurozóny, by pro Českou republiku byly největší náklady spojené se vstupem do Evropského stabilizačního mechanismu, dále jen ESM. Tím, že ČR přijme euro, vstoupí do bankovní unie, která je tvořena jednotným mechanismem dohledu a také mechanismem pro řešení krizí bank. Účast v ESM by pro Česko znamenal výdaje v řadě stovek miliard korun. Nicméně účast v těchto subjektech tvoří především přínos pro země, jelikož můžou sloužit jako záchranné mechanismy při dluhové krizi (ČKOS, 2018).

Eurozóna se potýká s negativním postojem ze strany obyvatel nečlenských zemí. Země, které jsou v EU a mají stále svou národní měnu, jsou z většiny procent odpůrci eura. Čeští obyvatelé nejsou výjimkou. Rozhodně tomu nepřispěl ani BREXIT²⁴, který se uskutečnil v lednu 2020.

Obrázek č. 4.2 Pokus Českomoravské konfederace odborových svazů o sestavení dynamické bilance dopadů vstupu ČR do eurozóny

Přínosy přijetí eura	Odhad	Typ
Snížení rizika měnových krizí	dopředu nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Snížení transakčních nákladů u nebankovních podniků (0,28–0,5 % HDP)	+13–23 mld. Kč ročně	(MIKRO)
Snížení nákladů na kurzové zajištění u nebankovních podniků (0,4 % HDP)	+18 mld. Kč ročně	(MIKRO)
Snížení úrokových sazeb	aktuálně nepůsobí	(MAKRO)
Stimulace ekonomického růstu	aktuálně nelze prokázat	(MAKRO)
Zvýšení finanční disciplíny	nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Účast na formulaci a implementaci společné měnové a kurzové politiky zemí eurozóny	nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Transparentnosti vyjádření cen a mezd	nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Přínosy z účasti v ESM a bank. unii	dopředu nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Náklady přijetí eura	Odhad	Typ
Riziko asymetrického šoku	dopředu nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Riziko výrazné apreciace kurzu	aktuálně nelze kvantifikovat	(MAKRO)
Jednorázové náklady účasti ČR části ESM (9% HDP)	-437 mld. Kč (hradí stát)	(MAKRO)
Jednorázové náklady účasti ČR v bankovní unii	8,7–20,9 mld. Kč (hradí stát)	(MAKRO)
	-112–124 mld. Kč (hradí banky)	(MIKRO)
Jednorázové náklady podniků na zavedení eura (0,86 % HDP)	-40 mld. Kč	(MIKRO)
Výpadek příjmů z konverzních a zajišťovacích operací	-29–39 mld. Kč ročně (banky)	(MIKRO)

Zdroj: Českomoravská konfederace odborových svazů (2018)

²⁴ Vystoupení Velké Británie z Evropské unie.

V roce 2018 uskutečnil viceguvernér České národní banky přednášku na Universitě v Oxfordu o tom, být či nebýt v eurozóně. Prohlásil, že v současné době (tedy v roce 2018) se přijetí eura pro Českou republiku rozhodně neplánuje, protože není žádná politická strana, která by tlačila na přijetí eura. Jsou jen zastánci a odpůrci. Pro zemi, jako je Česká republika je vstup do eurozóny velmi obtížným tématem (ČNB, 2018).

Podle modelového odhadu byly odhadnuty makroekonomické náklady a přínosy také Českou národní bankou (2019). Podle ČNB představuje velké riziko odlišná struktura ekonomiky. Další potíž je dlouhodobá udržitelnost veřejných financí ČR. Kvůli stárnutí populace anebo vlivem opatření, které zvyšují mandatorní výdaje rozpočtu státu. Každopádně i ČNB opět uvádí jako pozitivum úsporu transakčních nákladů a odstranění kurzového rizika díky provázanosti české ekonomiky s ekonomikou eurozóny. Předpokládá se taky volatilita inflace.

Vzhledem k současné situaci s koronavirem se téma euro v České republice znovu odkládá.

4.5.2 Plnění konvergenčních kritérií ČR

Pro to, aby mohla kterákoliv země Evropské unie vstoupit do eurozóny, potřebuje nejdříve splnit všechna konvergenční/maastrichtská kritéria. Obecně řečeno, jaké jsou a co znamenají jsou zmíněny v kapitole druhé Dosavadní vývoj evropské měnové integrace. Česká republika je na tom podle Ministerstva financí (2020) následovně:

- Kritérium cenové stability plní Česká republika od roku 2013. I když patří mezi země s vyšší mírou inflace, nachází se těsně u tolerančního pásma. Odráží to pokračující rychlý růst tuzemské ekonomiky, velmi nízkou nezaměstnanost a svižný růst mezd.
- Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb je dlouhodobě bezproblémové kritérium pro ČR a toto tvrzení má platit i pro další roky (existuje stále rezerva 2procentní body).
- Kritérium udržitelných veřejných financí je složeno ze dvou částí. Jedna část je kritérium veřejného dluhu, a to plní ČR s rezervou více než 20procentních bodů. Druhá část představuje kritérium veřejného deficitu. Dodržení je plněno

s dostatečnou rezervou více než 2procentní body. Obě kritéria jsou předpokládána pro plnění ve střednědobém horizontu.

- Posledním kritériem je účast v mechanismu směnných kurzů. Představuje jediné kritérium, které není ze strany České republiky plněno. Země se tohoto mechanismu neúčastní. Vyhodnocovat se může až poté, co vstoupí do mechanismu a stanoví se centrální parita koruny k euru. K té se budou dále fluktuace kurzu sledovat. Pro úspěšné plnění je potřeba, aby se země účastnila mechanismu minimálně 2 roky. V příloze č. 2 lze vidět plnění konvergenčních kritérií v přesných číslech.

Z hlediska toho, jestli je ČR připravena k připojení do eurozóny jsou porovnávány 3 skupiny. První skupinou jsou ekonomické ukazatele. Tyto ukazatele představují nízkou míru rizik, což znamená úspěšnost členství v eurozóně. K těmto ukazatelům se přiřazuje např. míra otevřenosti a vlastnická a obchodní provázanost s eurozónou. Představují předpoklady pro postavení přínosů přijetí eura, jakými jsou odstranění kurzového rizika a snížení transakčních nákladů.

Druhou skupinu tvoří neutrálně vyznívající ukazatelé. Patří mezi ně malé rozdíly úrokových sazeb z dlouhodobějšího pohledu a celková přeměna měnové politiky. Do třetí skupiny patří ukazatele, které naznačují ekonomická rizika spojená s přijetím eura v rozebírané oblasti. Řadí se zde zejména proces reálné ekonomické konvergence ČR k eurozóně (Ministerstvo financí, 2018).

4.5.1 Aktuální situace

Díky současné globální pandemii, která se v roce 2020 plně rozmohla, se předpokládá nastávající hospodářská krize. Ministerstvo financí (2020) předpokládá ekonomický pokles o 5,6 %. Nejhlubší pokles předpokládá u investic do fixního kapitálu a v oblasti zahraničního obchodu. Klesnout by měla i spotřeba domácností a zaměstnanost. Česká ekonomika předpokládá silnou recesi.

Česká národní banka (2020) předpokládá větší ekonomický pokles až na 8 %. Co se týče veřejných financí, tak letos by měl schodek být 4,8 %. Podle ČNB vstoupne vládní dluh na 37,6 % HDP. Sněmovna zvýšila kvůli dopadům pandemie schodek rozpočtu na 300 miliard korun, oproti plánovému schodku 40 miliard korun (iRozhlas, 2020).

Co se týče plnění konvergenčních kritérií, dá se očekávat zhoršení všech hodnot, které musí být splněny pro jejich plnění. Nicméně plnění kritérií je porovnáváno

s ostatními zeměmi Evropské unie a ty také pocítí hospodářskou krizi a celkový propad ekonomiky. Nyní se u veřejných financí pozastavilo pravidlo paktu o stabilitě a růstu (Fondation Rober Schuman, 2020).

Euroskupina, která představuje pravidelné zasedání ministrů financí eurozóny, reagovala na celou situaci s odhodláním dělat vše co bude v jejich silách. Euroskupina (2020) „*pandemie COVID-19 představuje bezprecedentní výzvu s velmi vážnými socioekonomickými důsledky. Jsme odhodláni udělat vše, co je v našich silách, abychom se s touto výzvou vyrovnali.*“ Bylo přijato několik opatření na úrovni Evropské unie. Opatření, která byla přijatá na úrovni členských států, eurozóny a EU jsou např. následující:

- je poskytován dočasný, včasný a cílený diskreční fiskální stimul. Veřejné zdroje jsou zaměřeny na sektor zdravotnictví a civilní ochranu,
- státy se zavázaly poskytnout podporu likvidity sektorům, které čelí narušení a také společnostem, které čelí nedostatku likvidity,
- vytvoření zvláštního nástroje COVID-19 podporující financování nouzové pomoci. Především posílení zdravotnických systémů,
- posílená činnost Evropské investiční banky. Cílem bylo vytvořit panevropský záruční fond s částkou 25 miliard EUR,
- další opatření v oblasti fiskální i měnové politiky (European Council, 2020).

Země Evropské unie se spolu snaží během pandemie spolupracovat s přípravou na pravděpodobnou hospodářskou krizi. Objevily se dva pohledy na budoucí uspořádání EU. Jeden se týká měnového a druhý ekologického charakteru. Nastanou opatření v oblasti změny klimatu (tzv. Zelená dohoda pro Evropu) a snad rozšiřování eurozóny (EUROPEUM, 2020).

Největší rizika spočívala především v otázkách enviromentálního charakteru, avšak hospodářská krize může ublížit měnové integraci. Eurozóna se stále potýká s problémy a podle Sofie Karagianni (2020) má EU nedostatky v HMU a při další hospodářské krizi můžou vyniknout na povrch.

5 Závěr

Předmětem této bakalářské práce bylo provést makroekonomickou analýzu HDP/obyv., míry inflace, nezaměstnanosti a platební bilance běžného účtu ekonomik České a Slovenské republiky. Cílem práce bylo vyhodnotit tento makroekonomický vývoj na Slovensku, v kontextu zavedení eura a provést implikace pro ČR. Makroekonomická analýza byla prováděna v referenčním období od roku 2005 až do roku 2018. Země spolu vstoupily do EU v roce 2004. V tomto roce se jednalo o největší rozšíření. Celkem 10 států, jako jsou Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko se stalo součástí Evropské unie.

Česko i Slovensko si jsou velice podobné díky své historické základně. Prostřednictvím makroekonomické analýzy bylo zjištěno, že Česká republika má stále lepší hodnoty makroekonomických ukazatelů než Slovensko, i přestože Slovensko v roce 2009 přijalo euro. Nicméně nesmí se zapomenout na fakt, že slovenská ekonomika stále dohání ekonomiku českou. Potvrzuje to dříve zmíněný tzv. efekt dohánění, pojednávající o dohánění méně vyspělých ekonomik ty více vyspělé ekonomiky. Obě země čelily největšímu propadu v roce 2009 v období velké hospodářské krize vyvolanou hypoteční krizí ve Spojených státech amerických. Slovensko přijalo ve stejném roce euro, ale to předtím nemohl nikdo z vlády tušit co nastane. Ekonomický růst nahradil ekonomický pokles, míra inflace rapidně vzrostla a nezaměstnanost rapidně stoupla.

Euro mělo jednoznačně pozitivní vliv na slovenskou ekonomiku. Přineslo to ekonomický růst i příliv zahraničních investic. Otázka eurozóny, zda vstoupit či ne, je pro Českou republiku dlouhodobě probíraným tématem. Ministerstvo financí i prezident několikrát hovořili o tom, kdy se bude uvažovat o vstupu do eurozóny, nicméně pokaždé byl plán odložen. V zemi existuje řada odpůrců i řada příznivců a všichni mají své argumenty proč je dobré vstoupit a proč je dobré ponechat českou korunu. Co se týče plnění konvergenčních kritérií, země je připravená. Jediné nesplňované kritérium je účast v Evropském mechanismu směnných kurzů, ve kterém musí být země účastněna dva roky. Jestli euro přinese Česku více výhod než nevýhod není jasně dané, jsou to pouze spekulace, které se potvrdí až v době, kdy opravdu bude naše země součástí měnové unie.

Seznam použité literatury

AKCIEATRY. Ruská měnová krize 2014 vs. 1998. *kurzy.cz* [online]. 2014 [23. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/374962-ruska-menova-krize-2014-vs-krize-v-roce-1998/>

BRČÁK, J., SEKERA, B., SEVEROVÁ, L., STARÁ, D., *Makroekonomie: Makroekonomický přehled*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 262 s. ISBN 978-80-7380-708-5

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Analýzy stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou. *cnb.cz* [online]. 2019 [8. 5. 2020] Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/analzy_sladenosti_2019.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Strategie přístupu ČR k eurozóně. *cnb.cz* [online]. 2019 [8. 5. 2020] Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/strategie_pristupu_cr_k_eu.pdf

ČESKÁ TELEVIZE. Není krize jako krize. *ct24.cz* [online]. 2018 [17. 3. 2020] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2573557-neni-krize-jako-krize-velka-deprese-30-let-prinesla-masovou-chudobu-a-migraci-lide>

ČESKÁ TELEVIZE. Česko překročilo hranici, nízký počet lidí bez práce již brzdí rozvoj firem. *ct24.cz* [online]. 2017 [18. 3. 2020] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2179534-cesko-prekrocilo-hranici-nizky-pocet-lidi-bez-prace-jiz-brzdi-rozvoj-firem>

ČESKOMORAVSKÁ KONFEDERACE ODBOROVÝCH SVAZŮ. Přínosy a náklady přistoupení ČR k eurozóně. *cmkos.cz* [online]. 2018 [7. 5. 2020] Dostupné z: <https://www.cmkos.cz/cs/obsah/222/analiza-prinosy-naklady-pristoupeni-cr-k-eurozone/21525>

ČSÚ. Evropský srovnávací program. *czso.cz* [online]. 2019 [23. 3. 2020] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/evropsky_srovnavaci_program

ČSÚ. Postavení českého trhu práce v rámci EU. *socr.cz* [online]. 2019 [21. 4. 2020] Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/csu-postaveni-ceskeho-trhu-prace-v-ramci-eu/>

ČSÚ. Recese, deprese – Metodika. *czso.cz* [online]. 2020 [4. 4. 2020] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/recese_deprese

DENÍK. Před deseti lety Slovensko přijalo euro. Chválí si to dodnes. *denik.cz* [online]. 2018 [20. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.denik.cz/evropska-unie/slovensko-pred-10-lety-slavilo-euro-chvali-si-to-dodnes-20181231.html>

DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha a. s., 2014. 336 s. ISBN 978-80-7201-933-5

DĚDEK, Oldřich. *Historie evropské měnové integrace: od národních měn k euru*. Praha: C. H. Beck, 2008. 260 s. ISBN 978-80-7400-076-8

EGAP. Český export je na vrcholu sil. *egap.cz* [online]. 2019 [1. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.egap.cz/cs/cesky-export-je-na-vrcholu-sil>

EKONOMICKÝ MAGAZÍN. K přijetí eura je guvernér ČNB Jiří Rusnok prozatím skeptický. *ekonomickymagazin.cz* [online]. 2019 [27. 5. 2020] Dostupné z: <https://ekonomickymagazin.cz/2019/11/k-prijeti-eura-je-guverner-cnb-jiri-rusnok-prozatim-skepticky/>

EURACTIV. Proč mají Slováci rádi euro. *euractiv.cz* [online]. 2019 [19. 4. 2020] Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/proc-maji-slovaci-radi-euro/>

EURACTIV. Přijetí eura politické strany rozděluje. *euractiv.cz* [online]. 2017 [20. 4. 2020] Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/jasnemu-postoji-k-prijeti-eura-se-strany-spise-vyhybaji/>

EURO. 2008 rok, který přepsal ekonomickou teorii. *euro.cz* [online]. 2018 [17. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.euro.cz/blogy/2008-rok-ktery-prepsal-ekonomickou-teorii-1421434>

EUROPA. Historický vývoj a účel eura. *euroskop.cz* [online]. 2019 [3. 12. 2019] Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/euro/history-and-purpose-euro_cs

EUROPEAN COMMISSION. State of the union 2018. *ec.europa.eu* [online]. 2018 [1. 4. 2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-brochure_en.pdf

EUROPEAN COUNCIL. Report on the comprehensive economic policy response to the COVID-19 pandemic. *consilium.europa.eu* [online]. 2019 [25. 5. 2020] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

EUROPEUM. Brief on COVID-19. *europeum.org* [online]. 2020 [25. 5. 2020] Dostupné z: <https://europeum.org/en/articles/detail/3414/brief-on-covid-19-european-integration-continues-on-several-fronts-as-the-covid-19-crisis-escalates-without-the-czech-republic>

EUROSKOP. Co si Češi myslí o euru. *euroskop.cz* [online]. 2016 [20. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9002/26845/clanek/co-si-cesi-mysli-o-euru>

EUROSKOP. Historie eurozóny. *euroskop.cz* [online]. 2019 [10. 12. 2019] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/319/sekce/historie-eurozony/>

EUROSKOP. Zelené knihy. *euroskop.cz* [online]. 2019 [10. 12. 2020] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8913/sekce/zelene-knihy/>

EUROSTAT. HICP. *europa.eu* [online]. 2020 [22. 3. 2020] Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/hicp>

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. Euro. *europa.eu* [online]. 2019 [11. 12. 2019] Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/html/index.sk.html>

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. Eurobankovky série Europa. *ecb.europa.eu* [online]. 2020 [10. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/europa/html/index.cs.html>

EVROPSKÁ KOMISE. Obchodní dohoda mezi EU a Japonskem vstupuje v platnost. *europa.eu* [online]. 2019 [29. 1. 2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/czech-republic/news/190201_obchodni_dohoda_EU_Japonsko_platnost_cs

EVROPSKÁ KOMISE. Úloha eura na mezinárodní scéně. *europa.eu* [online]. 2019 [29. 1. 2020] Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/international-role-euro_cs

EVROPSKÁ KOMISE. Euro v číslech. *europa.eu* [online]. 2020 [6. 2. 2020] Dostupné z: <https://europa.eu/euroat20/cs/fakta-o-euru/>

EVROPSKÁ RADA. Evropská rada v roce 2012. *consilium.europa.eu* [online]. 2013 [1. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/21306/qcao12001csc.pdf>

FONDATION ROBERT SCHUMAN. The EU and coronavirus. *robert-schuman.eu* [online]. 2020 [18. 5. 2020] Dostupné z: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0553-the-european-union-and-the-coronavirus>

GENERÁLNÍ SEKRETARIÁT RADY. Evropská semestr: přehled nejvýznamnějších pravidel a dokumentů. *consilium.europa.eu* [online]. 2018 [12. 2. 2020] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/european-semester/european-semester-key-rules-and-documents/>

GRAUWE, Paul de. *Economics of Monetary Union*. 12th edition. Oxford: Oxford University Press, 2018. 304 s. ISBN 978-0-19-880522-9.

iROZHLAS. Rozpočet letos skončí kvůli pandemii ve schodku, ekonomika klesne o osm procent, odhaduje centrální banka. *irozhlas.cz* [online]. 2020 [18. 5. 2020] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/ekonomika-finance-cnb-banka-hdp-koronavirus-covid_2005111027_sto

KOYAMA, Yoji. *The Eurozone Enlargement: Prospect of New Member States for Euro Adoption*. New York: Nova Science Publishers, 2018. 211 s. ISBN 978-1-53613-032-4.

KURZY.CZ 5 důvodů proč bude dolar posilovat. *kurzy.cz* [online]. 2016 [23. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/401224-5-duvodu-proc-bude-dolar-posilovat/>

LACINA, Lubor a Petr ROZMAHEL. *Euro: ano-ne?*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010. 319 s. ISBN 978-80-87197-26-4.

LACINA, Lubor. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Praha: C. H. Beck, 2007. 538 s. ISBN 978-80-7179-560-5

MARKOVÁ, Jana. *Mezinárodní měnové instituce*. Praha: VŠE, Oeconomica, 2002. 254 s. ISBN 80-245-0431-6

MICHAELA SVOBODOVÁ. In: *Euractiv.cz* [online]. 2015 [12. 2. 2020]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/linksdossier/clenske-zeme-eu-a-euro-000131/>

MINISTERSTVO FINANČÍ. MF očekává pokles české ekonomiky o 5,6 %, v příštím roce hospodářský růst 3,1 %. *mfcz.cz* [online]. 2020 [18. 5. 2020] Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-ocekava-pokles-ceske-ekonomiky-o-56--38098>

MINISTERSTVO FINANČÍ. Plnění vstupních podmínek. *zavedenieura.cz* [online]. 2020 [7. 5. 2020] Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek>

MINISTERSTVO FINANČÍ. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou – 2018. *mfcz.cz* [online]. 2018 [26. 4. 2020] Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2018/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-33673>

MINISTERSTVO FINANČÍ. Zavedení eura v České republice. *zavedenieura.cz* [online]. 2019 [3. 12. 2019] Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/vykladovy-slovnicek/b-2331>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNÝCH VĚCI A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Správa o aktuálnej situácii na trhu práce v Slovenskej republike a o opatreniach na jej zlepšenie. *docplayer.cz* [online]. 2013 [6. 5. 2020] Dostupné z: file:///C:/Users/sabip/Downloads/3_sprava_NR%20SR.pdf

MLÁDENKOVÁ, Iva. *Měnová a finanční politika EU*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 91 s. ISBN 80-210-3641-9

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Vyhodnotenie prínosov eura – po 10 rokoch. *nbs.sk* [online]. 2018 [6. 5. 2020] Dostupné z: http://www.nbs.sk/img/Documents/komentare/AnalytickeKomentare/2018/AK63_Dopady_eura_v_SK-2018-63.pdf

POSLANECKÁ SNĚMOVNA. 25 let vývoje české a slovenské ekonomiky. *psp.cz* [online]. 2019 [15. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=154050>

POŠTA, Vít. *Makroekonomická analýza na příkladu české ekonomiky*. Praha: C.H. Beck, 2018. 421 s. ISBN 978-80-7400-720-0.

PRAVDA. Slovensko je štvrtou najotvorenejšou ekonomikou EÚ. *ekonomika.pravda.sk* [online]. 2019 [6. 5. 2020] Dostupné z: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/531844-slovensko-je-stvrtou-najotvorenejdou-ekonomikou-eu>

RADA EU. Rada pro hospodářské a finanční věci. *consilium.europa.eu* [online]. 2019 [14. 1. 2020] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/configurations/ecofin/>

ROJÍČEK, M., V. SPĚVÁČEK, J. VEJMĚLEK, E. ZAMRAZILOVÁ a V. ŽDÁREK. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2016. 544 s. ISBN 978-80-247-5858-9

SPUTNIK ČR. Dovoz zahraničních potravin do Česka roste a jsme stále více závislí na státech EU. *sputniknews.cz* [online]. 2019 [29. 3. 2020] Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/ceskarepublika/201902129185925-cesko-dovoz-potravin-y-eu-staty-zavislost/>

STATISTA. Share of the EU in the inflation adjusted GDP. *statista.com* [online]. 2019 [23. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/253512/share-of-the-eu-in-the-inflation-adjusted-global-gross-domestic-product/>

STATISTIK ZAHRANIČNÍHO OBCHODU. Vývozu dominují osobní auta. *statistikaamy.cz* [online]. 2014 [17. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2014/09/vyvozu-dominuji-osobni-auta/>

SYCHRA, Zdeněk. *Jednotná evropská měna*. Blansko: Tisk Reprocentrum, a. s., 2009. 291 s. ISBN 978-80-210-5082-2

TRENKWALDER. Slovenská nezaměstnanost vs. česká zaměstnanost: Proč je u bratrů všechno jinak?. *trenkwalder.com* [online]. 2017 [6. 5. 2020] Dostupné z: <https://cz.trenkwalder.com/news/slovenska-nezamestnanost-vs-ceska-zamestnanost-proc-u-bratru-vsechno-jinak>

WIKIPEDIA. Eurobankovky. *wikipedia.org* [online]. 2020 [10. 1. 2020]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Eurobankovky>

YOUNG EUROPEAN LEADERSHIP. Economic and Monetary Union in COVID-19 times. *younglead.eu* [online]. 2020 [25. 5. 2020] Dostupné z: <http://www.younglead.eu/blog/economic-and-monetary-union-in-covid-19-times/>

ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR. Slovensko: zahraniční obchod a investice. *businessinfo.cz* [online]. 2019 [19. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/slovensko-zahranicni-obchod-a-investice/#section-9>

ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR. Slovensko: obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. *businessinfo.cz* [online]. 2019 [19. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/slovensko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/>

ZLATÉ MINCE. Mince 2 €. *zlate-mince.cz* [online]. 2020 [10. 1. 2020]. Dostupné z: https://www.zlate-mince.cz/2_euro_sk.htm

Seznam zkratek

BÚ	Bankovní účet
ČKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská federativní republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
ECOFIN	Rada pro hospodářské a finanční záležitosti
EMS	Evropský měnový systém
ERM	Evropský mechanismus směnných kurzů
ESM	Evropský stabilizační mechanismus
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HDP	Hrubý domácí produkt
HMU	Hospodářská a měnová unie
MA	Makroekonomická analýza
MV	Měnový výbor
NBS	Národní banka Slovenska
PPS	Parita kupní síly
SaS	Svoboda a Solidarita
SR	Slovenská republika
SRN	Spolková republika Německo

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. května 2020

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha 1	Eurobankovky a euromince
Příloha 2	Plnění konvergenčních kritérií ze strany České republiky
Příloha 3	Reálný HDP/obyv. v PPP v mezinárodních dolarech v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 4	Tempo růstu HDP v % v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 5	Míra nezaměstnanosti v % v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 6	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v % v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 7	Míra inflace v % podle HICP v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 8	Platební bilance BÚ v milionech euro v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 9	Platební bilance BÚ v % jako podíl HDP v ČR a SR (2005-2018)
Příloha 10.	Reálný HDP/obyv. v PPP v mezinárodních dolarech v eurozóně (2005-2018)
Příloha 11	Ekonomický růst a míra zaměstnanosti eurozóny v % (2005-2018)
Příloha 12	Vývoj devizových kurzů EUR vs. CZK a USD (2005-2018)
Příloha 13	Podíl eura na světových devizových rezervách v % (2011-2018)

Příloha 1

Eurobankovky a euromince

Zdroj: ECB (2020)

Zdroj: Wikipedia (2020)

Zdroj: Zlaté mince (2020)

Příloha 2

Plnění konvergenčních kritérií ze strany České republiky

VÝVOJ PLNĚNÍ INFLAČNÍHO KRITÉRIA										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4
Česká republika	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	3,1	3,1	1,8	1,3	0,6	0,7	2,1	2,3 ^P	2,6 ^P	2,9 ^P
Česká republika	2,1	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,1 ^P	2,2 ^P	1,8 ^P

VÝVOJ PLNĚNÍ ÚROKOVÉHO KRITÉRIA										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	6,9	6,7	6,1	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0
Česká republika	6,3	4,9	4,1	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	5,3	5,1	6,4	3,8	3,8	4,1	3,3	4,0 ^P	4,1 ^P	3,2 ^P
Česká republika	3,7	2,8	2,1	1,6	0,6	0,4	1,0	2,1 ^P	2,6 ^P	3,0 ^P

VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DEFICITU										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-5,9	-6,8	-12,6	-3,0	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-3,2	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,5	1,6 ^P	1,0 ^P	0,9 ^P

VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DLUHU										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	25,3	28,8	30,1	30,4	29,8	29,6	29,0	28,7	34,3	38,4
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	41,4	44,7	44,9	42,2	40,0	36,8	34,7	33,0 ^P	31,9 ^P	30,9 ^P

Zdroj: Ministerstvo financí (2020)

Příloha 3

Reálný HDP/obyv. v PPP v mezinárodních dolarech v ČR a SR (2005-2018)

Rok	Mezinárodní dolar (ČR)	Mezinárodní dolar (SR)
2005	21956,38	16639,39
2006	23776,49	18894,40
2007	26124,90	21201,86
2008	27844,80	23725,86
2009	27599,30	23085,33
2010	27667,43	25152,76
2011	28797,42	26049,79
2012	29047,25	26933,42
2013	30485,71	27967,17
2014	32263,32	28991,57
2015	33691,42	29924,12
2016	35230,52	30824,60
2017	38019,58	32243,85
2018	39743,60	33736,40

Zdroj: Světová banka (2020)

Příloha 4

Tempo růstu HDP v % v ČR a SR (2005-2018)

Rok	% (ČR)	% (SR)
2005	6,53	6,62
2006	6,85	8,49
2007	5,60	10,83
2008	2,68	5,57
2009	-4,80	-5,46
2010	2,27	5,72
2011	1,78	2,86
2012	-0,80	1,90
2013	-0,48	0,67
2014	2,72	2,75
2015	5,31	4,82
2016	2,45	2,12
2017	4,35	3,04
2018	2,96	4,03

Zdroj: Světová banka (2020)

Příloha 5

Míra nezaměstnanosti v % v ČR a SR (2005-2018)

Rok	% (ČR)	% (SR)
2005	7,9	15,5
2006	6,6	12,1
2007	4,9	10,4
2008	4,8	9,0
2009	7,3	14,4
2010	6,8	14,0
2011	6,5	14,2
2012	6,9	14,6
2013	6,8	14,3
2014	5,7	12,6
2015	4,5	10,8
2016	3,6	9,0
2017	2,3	7,6
2018	2,3	5,9

Zdroj: Eurostat (2020)

Příloha 6

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v % v ČR a SR (2005-2018)

Rok	% (ČR)	% (SR)
2005	70,4	68,9
2006	70,3	68,6
2007	69,9	68,3
2008	69,7	68,8
2009	70,1	68,4
2010	70,2	68,7
2011	70,5	68,7
2012	71,6	69,4
2013	72,9	69,9
2014	73,5	70,3
2015	74,0	70,9
2016	75,0	71,9
2017	75,9	72,1
2018	76,6	72,4

Zdroj: Eurostat (2020)

Příloha 7

Míra inflace v % podle HICP v ČR a SR (2005-2018)

Rok	% (ČR)	% (SR)
2005	1,6	2,8
2006	2,1	4,3
2007	2,9	1,9
2008	6,3	3,9
2009	0,6	0,9
2010	1,2	0,7
2011	2,2	4,1
2012	3,5	3,7
2013	1,4	1,5
2014	0,4	-0,1
2015	0,3	-0,3
2016	0,6	-0,5
2017	2,4	1,4
2018	2,0	2,5

Zdroj: Eurostat (2020)

Příloha 8

Platební bilance BÚ v milionech euro v ČR a SR (2005-2018)

Rok	Miliony euro (ČR)	Miliony euro (SR)
2005	-782,1	-1 863,0
2006	-1 720,9	-1 073,5
2007	-2 189,8	-1 459,3
2008	-1 576,0	-1 308,1
2009	-651,8	-553,4
2010	-1 455,3	-905,7
2011	-519,7	-713,9
2012	-1 358,6	239,2
2013	-196,8	-320,2
2014	75,6	-120,8
2015	542,7	-289,8
2016	-595,6	-1 099,2
2017	199,3	-578,5
2018	428,5	-1 255,6

Zdroj: Eurostat (2020)

Příloha 9

Platební bilance BÚ v % jako podíl HDP v ČR a SR (2005-2018)

Rok	% (ČR)	% (SR)
2005	-2,1	-10,6
2006	-2,5	-9,5
2007	-4,6	-5,9
2008	-1,9	-6,4
2009	-2,3	-3,4
2010	-3,6	-4,7
2011	-2,1	-4,9
2012	-1,6	0,9
2013	-0,5	1,9
2014	0,2	1,1
2015	0,2	-2,1
2016	1,6	-2,7
2017	1,7	-1,9
2018	0,3	-2,6

Zdroj: Eurostat (2020)

Příloha 10

Reálný HDP/obyv. v PPP v mezinárodních dolarech v ČR a SR (2005-2018)

Rok	Mezinárodní dolar
2005	30 077,00
2006	32 500,33
2007	34 385,00
2008	35 709,63
2009	34 794,94
2010	35 768,84
2011	37 435,67
2012	37 801,92
2013	38 981,96
2014	39 949,45
2015	41 053,33
2016	42 711,54
2017	45 090,46
2018	46 207,32

Zdroj: Světová banka (2020)

Příloha 11

Ekonomický růst a míra zaměstnanosti v % v eurozóně (2005-2018)

Rok	Míra zaměstnanosti v %	Tempo růstu HDP v %
2005	68,0	1,69
2006	69,0	3,23
2007	70,0	3,00
2008	70,3	0,42
2009	68,8	-4,50
2010	68,2	2,13
2011	68,1	1,69
2012	68,0	-0,89
2013	67,9	-0,25
2014	68,4	1,40
2015	69,2	2,11
2016	70,0	1,91
2017	71,0	2,54
2018	71,0	1,90

Zdroj: AMECO (2019), Světová banka (2020)

Příloha 12

Vývoj devizových kurzů EUR vs. CZK a USD (2005-2018)

Rok	EUR/USD	EUR/CZK
2005	1,29	29,78
2006	1,21	28,34
2007	1,30	27,76
2008	1,47	24,96
2009	1,33	26,45
2010	1,44	25,29
2011	1,32	24,59
2012	1,30	25,14
2013	1,30	25,98
2014	1,36	27,53
2015	1,20	27,28
2016	1,08	27,03
2017	1,06	26,32
2018	1,20	25,64

Zdroj: ČNB (2020), ECB (2020)

Příloha 13

Podíl eura na světových devizových rezervách v % (2011-2018)

Podíl eura v %	
2011	26,19
2012	24,60
2013	23,40
2014	23,27
2015	20,02
2016	19,55
2017	19,28
2018	20,36

Zdroj: Mezinárodní měnový fond (2020)